

ДЕРЕВА КАЛІЧАТЬ ЧИ ОМОЛОДЖУЮТЬ **ГОЛОВНЕ** с. 5

СЕРЕДА 22 березня 2017 №12

У НАРАЇВ – ЗА ЛЕГЕНДОЮ **ПОДОРОЖ** с. 17

Barcode: 48200664532002
490 грн
1 блок
Газета є членом Всесвітньої Газетної Асоціації

www.ria.ua

Чому «трусили» міську раду

- ▶ Столичні поліцейські знайшли порушення у тернопільській міськраді під час передачі землі громади міста у приватну власність інвесторам
  - ▶ Це – політичне замовлення та переслідування “свободівців”, заявляє міський голова
  - ▶ Тернополяни мають й інші версії
- Читайте **КРИМІНАЛ** с. 7

СЬОГОДНІ У НОМЕРІ

483

ВАКАНСІЇ
ВІД ПРОВІДНИХ ФІРМ
ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

Битву гуртів можна
почути безкоштовно

Читайте **КОНКУРС** с. 6

Хвороба, що тихо
забирає зір

Читайте **ЗДОРОВ'Я** с. 13

OZON
Бруківка
Бетонні вироби

Представництва: м. Ужгород (050) 531-84-31, м. Тернопіль (0352) 52-28-06, (067) 673-77-63, м. Івано-Франківськ (0342) 71-09-18, (067) 673-77-84

ТОВ "Озон" м. Львів вул. Пасьника, 135 (032) 270-11-47, (067) 673-77-80
brukivka-iviv.com

справжні броньовані
ДВЕРІ
від виробника
під індивідуальні розміри
ліцензійний монтаж

ВОРОТА
АВТОМАТИЧНІ

www.rif.te.ua

ПІДПРИЄМСТВО **РИФ** м. Тернопіль, вул. Довженка, 18 тел.: (0352) 438030, (067) 7191371

КомпаньйонФінанс
за **20** хв.
ГРОШІ ГОТІВКОЮ
до **10 000** грн
ЛИШЕ ПАСПОРТ ТА КОД

вул. Київська, 11
вул. Патріарха Мстислава, 1

☎ 050 479 14 83
www.kf.ua

Трактори Мототрактори Мотоблоки

Кредит до 30 000 грн

сезонні знижки

м. Тернопіль, вул. Гайова, 32
Тел.: (0352) 52-40-15, (097) 842-06-17, (067) 353-16-06

3,6% річних
найкращий процент!

навіть при наявності декількох діючих кредитів, прострочень і неофіційного працевлаштування

зарахування коштів на картку протягом 1 доби

ГРОШІ
до **500 000,00** грн

- НА АВТО,
- С/Г ТЕХНІКУ,
- НЕРУХОМІСТЬ,
- БУ ТА НОВЕ ОБЛАДНАННЯ

м. Тернопіль, вул. Б.Хмельницького, тел.: (068) 209-51-42, (073) 206-34-22

ДАЧНИЙ **СТИНЬ** ДИКТУЄ **СТИНЬ**

МАГАЗИН **ДОБРИЙ ГОСПОДАР**
офіційний дилер торгової марки **STIHL**

Умови акції запитуйте в офіційного дилера

м. Тернопіль, вул. Шептицького, 25; тел 52-37-74, (067) 533-70-67; www.gospodar.te.ua

ЗАКОРДОННИЙ ПАСПОРТ ЗА 20 ДНІВ БЕЗ ПЕРЕПЛАТ — ЦЕ РЕАЛЬНО

Важливо ■ Закордонні паспорти у Тернополі виготовляють відділи державної міграційної служби і фірма «Документ». Перші роблять це без переplat. Але щоб подати документи, треба чекати близько двох місяців. Другі працюють швидко, та за послуги беруть 400 грн. Тепер можливий і третій варіант

ВИДАВНИЦТВО RIA

Місцеві ради після змін у законодавстві теж можуть займатися виготовленням закордонних і біометричних внутрішніх паспортів.

Таким шляхом уже пішли кілька обласних центрів, зменшивши черги і давши людям вибір — переплачувати за документи чи ні. Проте аби в Тернополі на базі Центру надання адміністративних послуг (ЦНАП — прим. авт.) почали це робити, потрібно близько 2 млн грн на обладнання. Проте лише за минулий рік у міську казну надійшло близько 11 млн грн від власників закордонних паспортів. Адже паспорти виготовляє державна міграційна служба (ДМС — прим. авт.), а гроші отримує місто. Тож купувати обладнання є з чого.

Місту — 11 мільйонів

Аби обговорити реалії, страхи та перспективи, у Тернопільському прес-клубі відбувся „круглий стіл”. Ініціювала його Громадська спілка «Рада бізнесу Тернопілля». На обговорення прийшли представники громадськості, обласної адміністрації, митної служби, депутати. Та представників виконавчих органів міськради, саме тих, кому належить втілювати задум, не було, хоч їх і запрошували.

— Місто може закупити обладнання і приймати документи у ЦНАПі, — каже представниця ГС «Рада бізнесу Тернопілля» Катерина Кондратюк. — Тернопіль створить паралельний варіант виготовлення документів. Це

розвантажить існуючі. Людина не чекатиме місяць, аби записатись у чергу, а потім ще 20 робочих днів на паспорт. Має бути альтернатива. Кожен повинен сам вирішувати, де виготовляти паспорт — у ДМС, «Документі» чи ЦНАПі. Так працює Львів, Івано-Франківськ, Луцьк, Одеса, Маріуполь, Київ. Питання до місцевої влади: є повноваження, фінансування, то чому не берете відповідальності і не йдете назустріч людям?

У державній міграційній службі запевняють, що навіть якщо місто почне видавати паспорти, їхні служби працюватимуть паралельно.

— Ми готові до співпраці з ЦНАПом, — каже перший заступник начальника управління ДМС в області Іван Чубатий. — У 2016-2017 роках ми зверталися

Кожен повинен сам вирішувати, де виготовляти паспорт — у ДМС, «Документі» чи ЦНАПі. Так працює Львів, Франківськ, Луцьк, Одеса, Маріуполь, Київ

до органів, які утворили ЦНАПі, щодо можливості придбання ними необхідного обладнання. Що це дасть? Збільшиться кількість робочих місць і кількість місць, де можна здати документи. Це роз-

Міська рада нарівні з державною міграційною службою та фірмою «Документ» може займатись видачею закордонних паспортів. Це зменшить черги, позбавить людей переplat. Та влада не поспішає братись за цю справу

вантажить міграційну службу. Ми почнемо роботу за принципом фронт-офіс. Що стосується закупівлі обладнання, то одне робоче місце коштує в межах 220 тис. грн. У територіальних підрозділах ми не можемо створити більше робочих місць. Мала площа приміщень.

В адміністрації теж вважають хорошою ідеєю впровадження такої послуги силами міськради, адже це дасть кошти бюджету.

— Рішення про надання таких послуг ЦНАПом приймає орган, який їх утворив, — каже начальник відділу розвитку підприємництва Тернопільської ОДА Олег Казмірчук. — Громадян не цікавить, де будуть надавати послуги. Їх цікавить те, наскільки якісно, швидко і без черг їх нададуть.

Втрачаємо гроші

Закон не забороняє виготовляти паспорти в інших областях, але кошти лишаються там

— Дуже багато людей змушені їхати в інший район, щоб отримати закордонний паспорт, або чекають, коли відкриють чергу, — зазначає бізнес-аналітик проекту IGov в області Софія Данилевич. — Багато хто переплачує

400 грн фірмі-посереднику.

Треба братись за послугу, зазначив представник «ДемАльянсу».

— Вважаю, що влада покликана створювати належний сервіс і послуги за потребами, — каже Денис Милий. — Оскільки є потреба і вимога громади, обов'язок влади — реагувати. Зменшіть черги, забезпечте належний сервіс, подбайте, аби не було переplat. Якщо це можна зробити, вдосконаливши ЦНАП шляхом закупівлі обладнання та створення робочих місць, то треба це зробити.

Проблему черг та переplat потрібно вирішувати, погодився й депутат міськради, голова бюджетної комісії Ігор Турський.

— Як депутат міської ради я жодного разу не стикався з тим, що люди не можуть виготовити паспорт — як ID, так і закордонний, — каже депутат. — Але не можу стверджувати, що такої проблеми нема. Сума не є значною. Але оскільки маємо дві структури, які видають і виготовляють паспорти, то, може, місто візьме на себе соціальну функцію? Для школярів, інвалідів, атовців...

У міськраді зазначили, що для виготовлення закордонних

паспортів потрібне не лише обладнання, а й штат та приміщення.

— На Острозького немає достатньо місця для розміщення ще кількох робочих місць, — коментують у міськраді. — Сьогодні у ЦНАПі надають 140 видів послуг, при цьому середній час очікування — 15-20 хвилин. Якщо ЦНАП буде надавати ще й міграційні послуги без додаткових працівників, почнуть утворюватися великі черги. Сьогодні у Тернополі міграційна служба ці послуги надає в чотирьох місцях. Якщо звести людей з чотирьох місць в одне, це призведе до черг. Одночасне надання цих послуг суперечить ЗУ «Про адміністративні послуги».

З останнім твердженням можна посперечатися бо, як пояснював представник ДМС під час «круглого столу», жодної суперечності в одночасному наданні послуги немає.

Днями відбудеться розширене засідання депутатської комісії з питань бюджету та фінансів. Тоді приймуть остаточне рішення.

Ми стежимо за ситуацією. Тема важлива, бо лише торік тернопільяни переплатили за паспорти більше 8 млн грн.

ЕКСПЕРТИ RIA ПРО НАЙАКТУАЛЬНІШЕ

Що останнім часом вас схвилювало найбільше?

Сергій РАДИНСЬКИЙ (37 р.), освітянин:

— Як водія турбує стан доріг у нашому міст та області. Я вражений халатністю керівництва та працівників облавтодору. Дороги на Тернопільщині — у катастрофічному стані. Ремонт дорожнього полотна, що проводять відповідні організації, — неякісний, а ефективність використання коштів дорівнює нулю. Коли у нас нарешті звернуть увагу на дороги?

Олег МЕЛЬНИК (47 р.), член ГС «Рада бізнесу Тернопілля»:

— Майже усі ЗМІ більшість подій висвітлюють через призму песимізму. Та в державі відбувається чимало оптимістичних речей: приймають нові закони, проводять реформи, затверджують регуляторні акти. Про це говорять мало. З таким агресивним настроєм, нав'язаним пресою, суспільство не побудує нічого хорошого.

Олександр БОГОМОЛ (40 р.), начальник Головного управління Нацполіції в області:

— У Тернополі жертвами грабіжника стали двоє школярів. У хлопчика злочинець витягнув з кишені смартфон, а у дівчинки вирвав телефон з рук. Грабіжника затримали. Таких, як він, є чимало. Поясніть дітям: не варто вірити і спілкуватися з незнайомими людьми, а дорогі речі слід ховати від сторонніх очей.

Володимир ГЛЕМБІЦЬКИЙ (31 р.), художник:

— Коли йду біля пам'ятника Франку, думаю, який монумент поставив би у Тернополі. Встановив би композицію на честь цін біля входу на ринок. Високий чорний стовп з зарубками, поділками, кілька людей прихилилися до нього із нажаханим обличчям. Збоку можна крейдою малювати курс долара. Тернопільяни хоча б посміються перед тим, як віддати гроші торговцям.

Віталій МАЦІЄВСЬКИЙ (27 р.), торговий агент:

— Бувають такі траси, порівняно з якими американські гірки відпочивають. Перед «Євро-2012» говорили, що всі дороги полагождать, щоб іноземці часом не побачили, який у нас бардак. Це не допомогло. Тепер буде «Євробачення». Здається, що дороги спеціально не лагодять, щоб показати європейцям, яка в нас бідося. Може, ще кредитів дадуть...

Богдан МАЛИНЯК (40 р.), доцент ТНЕУ, голова ГО «ЕАГ «Акцент»:

— Хвилює радикалізація суспільства. Приклад — конфлікт навколо блокади на Сході. Агресивна поведінка учасників блокади спричиняє великі ризики для економіки і не підтримується державами-партнерами України. З іншого боку — є слабка позиція держави щодо пояснення наявних ризиків і наслідків блокади.

«БРУТАЛЬНО ПОБИТИ НА ВУЛИЦІ МОЖУТЬ БУДЬ-КОГО. ЦЕ ХВИЛЮЄ»

Побили ■ Активісти відповідатимуть одразу за двома статтями Кримінального кодексу – за «хуліганку» і завдання тілесних ушкоджень поліцейському

ІРИНА БЕЛЯКОВА, 0-95-875-33-60,
IRYNA.BELYAKOVA@20MINUT.UA

У Центрі міста посеред білого дня побили депутата міськради Івана Сороколита.

Дісталось і поліцейським, які приїхали на виклик.

У результаті бійки в пана Сороколита два невеликі переломи носа та синець на лівому оці. Проте чоловіка більше хвилює той факт, що така ситуація може трапитись з будь-ким.

— Я не хочу, щоб з мене у пресі робили жертву, — додає депутат. — Так брутально побити на вулиці можуть будь-кого. І це мене хвилює найбільше.

У поліції делікатно говорять, що потовкли депутата громадські активісти. За нашою інформацією, це справа рук членів «Правого сектора». Та в цій організації нам повідомили, що коментувати нічого не будуть, адже це побутовий конфлікт, який до політики не має жодного стосунку.

«Втрапив у неприємний «інцидент», — написав на своїй сторінці у «Фейсбуці» Іван Сороколита. — Невідомі особи близько 16:40 в стані алкогольного сп'яніння завдали мені тілесних ушкоджень на Театральному майдані. На щастя, їх затримали. Чинили неабиякий спротив працівникам поліції».

Депутат подякував за допомогу випадковим перехожим. У т.ч. і журналістці Любові Вовк, яка проходила поряд і надала першу допомогу, а також працівникам поліції.

— Я просто йшов вулицею в один бік, а троє хлопців в інший, — розповідає Іван Соро-

колита. — І ледь зачепили одне одного плечем. Я почув на свою адресу «Ей!», зрозумів, що вони п'яні, і відразу ж сказав, що прошу вибачення.

Потім було ще питання, на яке не встиг дати відповіді, бо почали бити, пригадає депутат.

— Один точно бив сильно, а двоє інших тримали чи теж били, — розповів Іван Сороколита. — Я не можу стверджувати.

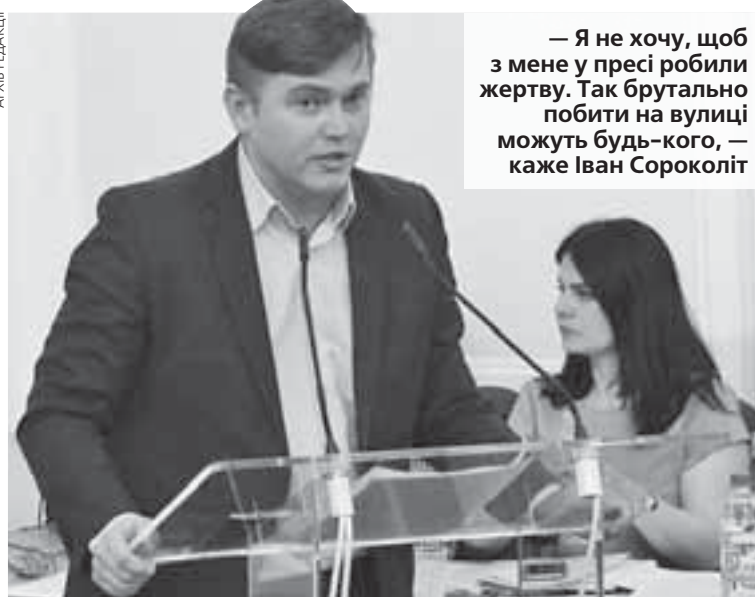
«Після моїх слів «Хлопці, якщо випадково зачепив — вибачте!» у відповідь пролунало: «Ти ваще хто па жизни?». Кілька разів «наштовхнувся» обличчям на їхні кулаки. Потім упав»

Після моїх слів: «Хлопці, якщо випадково зачепив — вибачте!», у відповідь пролунало: «Ти ваще хто па жизни?». Кілька разів «наштовхнувся» обличчям на їхні кулаки. Потім упав і ще кілька разів тілом та головою «наштовхнувся» на їхнє взуття.

Обличчя цих людей чоловік запам'ятав, але хто вони і як їх звати — він досі не знає. Цим займаються поліцейські, яким також перепало на виклику.

— Хлопці чинили спротив при затриманні і завдали тілесні ушкодження одному з працівників поліції, — каже пан Сороколита. — Перехожі це знімали на відео, і свідків там багато.

16 березня в обласному центрі троє невідомих напали на депу-

— Я не хочу, щоб з мене у пресі робили жертву. Так брутально побити на вулиці можуть будь-кого, — каже Іван Сороколита

тата міської ради та завдали йому тілесні ушкодження, підтвердили інформацію у поліції.

— На місце бійки одразу прибула слідчо-оперативна група, — повідомив начальник відділу комунікації Головного управління Нацполіції в області Сергій Крета. — Правоохоронці намагалися затримати дебоширів. Один із них почав опиратися та завдав тілесні ушкодження працівникові поліції — вдарив кулаком в обличчя.

Правоохоронці доправили усіх трьох у міськвідділ поліції. Мо-

лодики — жителі Тернопільського, Зборівського та Монастириського районів. Всім — від 23 до 26 років.

— Їм інкримінують ч. 2 ст. 296 ККУ — хуліганство, вчинене групою осіб, — повідомив Сергій Крета. — А також умисне заповідання працівникові правоохоронного органу легких або середньої важкості тілесних ушкоджень під час виконанням цим працівником службових обов'язків. Одного з чоловіків затримали, відповідно до статті 208 КПК.

ЮРИДИЧНА ДОВІДКА

Кримінальний кодекс України
Стаття 296. Хуліганство:
Хуліганство карається штрафом від 500 до 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до п'яти років.
Ті самі дії, вчинені групою осіб, — караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк до чотирьох років.

Стаття 345. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу.
Умисне заповідання тілесних ушкоджень у зв'язку з виконанням службових обов'язків карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк або на строк від п'яти до дванадцяти років, залежно від тяжкості ушкодження. Дії, вчинені організованою групою, — 7-14 років.

Просять поділитись одягом, взуттям і грошми

СВІТЛАНА ГРИВАС, 096-709-74-60,
SVITLANA.GRUVAS@GMAIL.COM

Допомогти потребуючим одягом, взуттям іншими речами можна під час місячника, який проводить Товариство Червоного Хреста. Гасло акції: «Забезпечуючи найголовніше». Її організатори у Тернополі хочуть із 20 березня до 20 квітня зібрати якомога більше допомоги, яку упродовж року роздаватимуть потребуючим.

Охочі допомогти можуть по-

ділитись непотрібними речами у нормальному стані — одягом для дорослих, дітей, взуттям. У Червоному Хресті будуть вдячні за бинти, вату, памперси. Можна допомагати і грошми.

— Ми плануємо під час місячника піти у навчальні заклади із закликом, якщо хтось має непотрібні їм речі у нормальному стані, щоб зносили у школи, — каже голова міської організації Товариства Червоного Хреста Тетяна Лех. — Ми заберемо їх і роздамо

тим людям, які цього потребують. Також під час місячника планують акцію «Великодній кошик». Збиратимуть продуктові набори для переселенців, які перебувають в організації на обліку, сімей воїнів, які загинули в АТО, та для самотніх людей.

— Спільними зусиллями сподіваємось зібрати 200 пакунків. — додає пані Лех.

Окрім того, проведуть традиційну акцію «Квітка добра і милосердя». Під час неї волонтери

по усьому місту збиратимуть матеріальну допомогу. Кожному, хто відгукнеться, даруватимуть квітку.

— Торік під час цієї акції нам вдалось зібрати чотири тисячі гривень, — додає пані Лех. — Гроші розділили між чотирма пораненими бійцями.

Допомогу збирають за адресою: вул. Шпитальна, 2. Тел.: (0352) 43-76-09, 52-05-79. Рахунок для пожертв: 26003000257277 в ПАТ «Укрсоцбанк», МФО 300023, код 14034994.

Сьогодні на сайті 20minut.ua

Найчастіше читають:

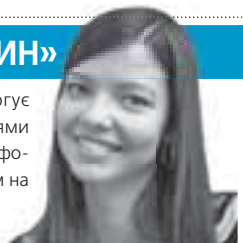
- Допоможіть 15-річному Валентину Шалеві. У хлопця інсульт
- На «Східному» невідомі розписали припарковані на газоні авто
- До квартири підприємця Гуди увірвались озброєні люди
- Поліцейські довели жінку до неприємності
- Міську раду «трусили» за землю — позиція поліції
- У Центрі міста побили депутата міськради Івана Сороколита
- ДТП на Злуки: водій-жінка збила чоловіка
- Обшуки в міськраді через земельні «мутки».
- Є й інші версії
- Киянин у центрі Тернополя втратив свідомість
- Власниця весільного салону розміняла 50 грн на 300 доларів і 100 євро
- Після ДТП пасажир мікроавтобуса до смерті забив водія
- Активісти розфарбували та замурували «Сбербанк»
- Конфлікт між владою і мешканцями будинку на вулиці Слівенська, 11 продовжується
- Збудовник зрізав дерева в сквері на Симоненка, аби збудувати будинок

Найбільше коментують:

- До квартири підприємця Гуди увірвались озброєні люди
- Як «крутили» літаком на «Східному» з 90-х до сьогодні
- Поліцейські довели жінку до неприємності
- Міську раду «трусили» за землю — позиція поліції
- На «Східному» невідомі розписали припарковані на газоні авто
- ДТП на Злуки: водій-жінка збила чоловіка
- Обшуки в міськраді через земельні «мутки».
- Є й інші версії
- Активісти розфарбували та замурували «Сбербанк»
- Збудовник зрізав дерева в сквері на Симоненка, аби збудувати будинок
- Після ДТП пасажир мікроавтобуса до смерті забив водія
- У Березовиці підірвали 45-метровий комин

ГАРЯЧА ЛІНІЯ «20 ХВИЛИН»

Сьогодні на гарячій лінії «20 хвилин» чергує журналістка Юлія Нікітіна. Зі своїми запитаннями та інформацією ви можете звернутися за телефоном 43-00-50, 43-00-56 або надіслати їх нам на електронну адресу 20hvilyn@gmail.com.

Редакція «RIA плюс» та «20 хвилин»	43-00-50
Пожежно-рятувальна служба	101
Міліція	102
Швидка медична допомога	103
Аварійна газу.	51-51-26
Аварійна водоканалу	25-26-10

ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Аварійна тепломереж	25-48-10
Чергова міської ради	1580
Довідкова залізничного вокзалу	1505
Довідкова автовокзалу	1504
Цілодобова стоматологічна служба	52-06-09
Чергова аптека	24-22-70, 26-93-88

Управління захисту прав споживачів	52-16-65
Управління транспорту	52-15-14
Перевірка якості продуктів	52-23-87
Довідка міськвиконкому	23-63-97
Головавтоінспекція	52-47-38
Аварійна електромереж	52-24-66

Обрізані «під нуль» дерева у парку «Топільче» тернополянам не до душі. — Обрізати дерева треба, я згідний, — каже тернополянин Леонід Гаврилюк, котрого ми зустріли в цьому місці. — Але не до такого ступеня. Я садом займаюсь 20 років і ще не чув такого, щоб дерева так нищили. Коли гілки відростають, то дерева вже не мають гарного вигляду. Але якщо так роблять, то, може, так потрібно

МАР'ЯНА ДОХВАТ

Вигляд дерев, які пообрізали на Набережній біля острівця «Чайка», тернополянам теж не до вподоби. — Були гарні дерева з пишними гілками, тінюк давали, а тепер це що таке? — обурюється пенсіонер пан Богдан, котрий рибалив неподалік. — Я розумію, що дерева обрізати потрібно, точніше гілки з верхівок, але ж не до такого страхіття...

Зрізані гілки і стовбури дерев складають на купи, а потім їх вивозять із парку на переробку

— Санітарне чищення парку просто необхідне, — наголошує завідувач парку «Топільче» Юрій Бойко, який 16 березня контролював виконання робіт

«ОБРІЗАТИ ПОТРІБНО, АЛЕ Ж НЕ ДО ТАКОГО СТРАХІТТЯ...»

Місто ■ Санітарне обрізання дерев необхідне, стверджують комунальники. Це вбиває дерева і виглядає моторошно, кажуть тернополяни

МАР'ЯНА ДОХВАТ, 0-97-783-53-39,
MARJANA.DOKHWAT@GMAIL.COM

Обрізати дерева в парку ім. Т. Шевченка і «Топільче» комунальники почали ще в лютому. Таке чищення тернополяни дуже

активно почали обговорювати у соцмережах. Людей обурює вигляд дерев, точніше те, що від них залишається після обрізання. Тепер непривабливі стовбури можна побачити не лише у парках, а й по всьому місту.

ДАНА ОЛІЙНИК

На вулиці Бродівській теж обрізали дерева біля дороги. Від них залишили лише стовбури — Навіщо так багато обрізаєте? — питаємо у робітників. — А як інакше? Так усі роблять! А гілки виростуть, — переконані комунальники

У парку ім. Т. Шевченка біля «мушлі» 16 березня дерева обрізали з раннього ранку. Менше ніж за 20 хвилин від повноцінного дерева залишався лише стовбур

КАЛІЧАТЬ ЧИ ОМОЛОДЖУЮТЬ? НАВІЩО ДЕРЕВА РІЖУТЬ ДО СТОВБУРА

Обрізання дерев ■ Обрізанням до самого стовбура дерева нищать, вважають тернополяни. Комунальники ж наполягають, що це корисно для самих же дерев. Екологи визнають, що фаховості при обрізці таки бракує

СВІТЛАНА ГРИВАС, 096-709-74-60,
SVITLANA.GRUVAS@GMAIL.COM

Лише 10-15 хвилин — і на місці розкішного дерева, якому десятки років, — кількометровий стовбур без жодної гілочки. Так у Тернополі «омолоджують» дерева навесні.

Чому обрізають аж до стовбура, запитали ми в комунальників. І почули: «Бо так треба! Деревам це тільки на користь!». Але такі аргументи не надто заспокоюють.

Підрізання гілок та аварійних дерев на прибудинкових територіях проводять колишні жеки чи ОСББ, за обрізання у парках відповідає КП «Об'єднання парку культури та відпочинку Тернополя», вуличних насаджень — ТДВ «Зелене господарство». Технічний нагляд здійснює відділ технагляду.

— Ми живемо в урбанізованій системі і дерева цього не витримають, — каже начальник управління ЖКГ Олег Соколовський. — Тому, щоб дерево жило довше, його треба омолоджувати. Кожне дерево має свою систему омолодження. Наприклад, в тополі обрізають скелетні гілки — під стовбур. Іншим деревам залишають скелетні гілки. Це речі, які ми постійно робимо, і ніхто ніколи не звертав уваги, а зараз це викликає незрозумілу реакцію.

— Дати експертну оцінку догляду за деревами у парках та інших зелених насадженнях Тернополя за фотознімками складно, — каже кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри садово-паркового господарства відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Бережанський агротехнічний інститут» Василь Кузьович. — Інтенсивність цього заходу, швидше за все, є зависокою. Чи вплине такий інтенсивний захід з догляду за деревами на їхнє відновлення? Очевидно, що так. Адже дерева тривалий час будуть ослаблені та змушені витратити значні запаси пластичних речовин на відновлення крони.

Окрім того, додає він, якщо завдані у процесі обрізання рани не будуть належним чином оброблені, то це створить сприятливі умови для розвитку грибкових захворювань. Це ще більше погіршить санітарний стан уже й так ослаблених дерев.

Як обрізати, кажуть правила

Види догляду за зеленими насадженнями у населених пунктах України, терміни проведення та порядок їх виконання наведені

Влада забуває, що дерево не просто забезпечує естетичний вигляд, прикрашаючи місто. Крона очищує повітря, вона необхідна для життя птахів. А ці моменти доволі часто не враховують, каже еколог

Така «незрозуміла реакція» на омолоджувальне обрізання, зауважимо, виникає не лише у тернополяни, а й у жителів інших міст. І майже всюди місцеві комунальники дають схожу аргументовану відповідь: «бо так треба!». Поміж тим даючи зрозуміти, що сьогодні розвелось надто багат всезнайок-критиканів.

Водночас майже у всіх ЗМІ за непокоєні українці стверджують: така «мода» з'явилась лише останніми роками. Достатньо пригадати двори, вулиці та парки часів нашого дитинства — яким зеленим та затишним був наш Тернопіль. А обрізали з дерев лише нижні гілки або ті, що заважали лініям електропередач.

Рани треба обробляти

Не дають однозначної відповіді щодо того, чи «так треба» омолоджувати, і незалежні фахівці. Ми надіслали їм власні фото та світліни, які публікують у соцмережах тернополяни.

у «Правилах утримання зелених насаджень у населених пунктах України», затверджених наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України №105 від 10.04.2006 р., зазначає фахівець.

— Омолоджувальне обрізання виконують лише у дерев, які добре витримують підстригання та обрізання і вершина яких почала всихати, а ріст пагонів припинився, — каже Василь Кузьович. — При цьому сильно вкорочують — на 1/2-3/4 загальної довжини — старі гілки, залишаючи, якщо це можливо, одну-дві гілки другого порядку. Омолоджують дерева навесні, протягом двох-трьох років.

Помірне та слабке омолодження передбачає обрізання частини крони, а сильне — зрізання крони до основи скелетних гілок. З листяних порід омолодження добре піддаються верба, липа, тополя, з хвойних — ялина колюча, модрина.

— Здійснювати омолодження можна шляхом спилування стов-

Комунальники кажуть, що обрізати дерево до стовбура — це нормально. Мовляв, «так усі роблять», а гілки згодом виростуть. Утім, не всі дерева витримують навіть правильне обрізання

бурів дерев, особливо берези, верби білої, граба, клена ясенелистого, липи, осики, тополі до самого пенька, — додає науковець. — Ця операція спричиняє швидкий і рясний ріст кореневої порослі, з якої можна формувати одно- або багатостовбурне дерево. Одночасно з омолодженням крони можна омолоджувати корені. Коріння обрізають поступово, щороку підрізаючи 1/3-1/2 кореневої системи.

На одне дерево — 200-1000 грн

Відповідно до тих же «Правил», пункту 13.1.2, «омолодження» можуть проводити тільки тоді, якщо є дефектний акт на це дерево, де вказано, що воно його потребує. Акт складають на основі обстеження дерев комісією. У ньому чітко вказують кількість дерев. Відповідно, якщо складають такі акти, то у місті повинні знати і кількість дерев, які у такий спосіб «омолодили».

Та саме на це питання чіткої відповіді тернопільські чиновники дати не можуть. Так, відділ технагляду скеровує до фахівців з управління ЖКГ, а в управлінні кажуть, що таку інформацію має надати технагляд. У скільки обходиться міському бюджету підрізання одного дерева, нам теж однозначно сказати не змогли. Мовляв, буває по-різному. Залежить і від виду, і від конкретного дерева. Може бути і 200 грн, і тисяча. Та загалом у 2017 році на підрізання та вирубування лише тих вуличних насаджень, які проводить «Зелене господарство», виділили орієнтовно 352 тис. грн. Сума чималенька. Чи використовують ці гроші на до-

гляд за зеленими насадженнями, можуть знати у тих же відділах та управліннях.

Про претензії Держекоінспекції щодо якості утримання зелених насаджень у Тернополі не йдеться. Тут, апелюючи до вище згаданих «Правил», кажуть: власник тих насаджень — міськрада чи сільрада — має право на підставі свого рішення, якщо це населені пункти, чи комунальне підприємство, за яким закріплені зелені насадження, здійснювати таке обрізання до періоду активної вегетації. У цю пору вищезгадуваними «Правилами...» це дозволено, кажуть екологи.

— Здебільшого такі роботи проводить «Зеленбуд», — додають у Держекоінспекції. — Він має ліцензію, вишки і спеціалістів.

Утім, без скарг мешканців не обходиться. Щоправда, цьогогоріч надійшло тільки дві скарги. Щоправда, вони не стосуються обрізання насаджень вздовж ву-

лиць чи у парках, а лише тих, що на прибудинкових територіях.

Тож поки що обурення тернополяни далі звернень у газети чи постів у соцмережах не пішло. Та, кажуть фахівці, таке обурення є не зовсім безпідставним.

— У кожному випадку обрізання дерев треба все з'ясувати окремо, — каже голова ГО «Екоальянс» Олександр Філь. — Омолодження може бути різним. Фахівці повинні визначати, скільки гілок тієї крони треба обрізати. Однак цього не роблять. Таке обрізання не дає деревам шансу за два-за три роки набутти повноцінної крони.

Влада забуває, додає еколог, що дерево не просто забезпечує естетичний вигляд, прикрашаючи місто. Крона очищує повітря, вона необхідна для життя птахів. А ці моменти доволі часто не враховують.

— Коли дерево залишається без крони, воно не виконує свою екологічну функцію, — підсумовує він.

— Коментар

«Жодної користі від скаліченого дерева немає»

■ Володимир КУЧЕРЯВИЙ, дендролог, академік Лісівничої академії наук:

— Зелена листяна маса поглинає шкідливі викиди промисловості, пил та вуглекислий газ, а голий стовбур такого зробити не може. Грамотна обрізка — від третього розгалуження гілок. Таке обрізання дерева добре витримає і не загине. Жодної користі нема від скаліченого до стовбура дерева: воно вже не працює для очищення повітря. Не всі дерева витримують навіть правильне обрізання. А обрізати до стовбура — це калічити, знищувати дерева. Навіть з економічного погляду це не вигідно: після загибелі дерева потрібно буде багато часу і грошей, щоб виростити нове.

За inf. cenzor.net

ГУРТИ З УСІЄЇ УКРАЇНИ ЗМАГАТИМУТЬСЯ НА KOZA MUSIC BATTLE У ТЕРНОПОЛІ

Koza Music Battle ■ Переможці битви музичних гуртів виступлять на музичному фестивалі «Файне місто», отримають грошовий приз і запишуть пісні на студії звукозапису

ВИДАВНИЦТВО RIA

Традиційно кожного четверга у арт-барі «Коза» тривають музичні батли серед молодих гуртів — учасників музичного конкурсу «Koza Music Battle». Саме у Тернополі колективи з різних міст України та навіть Білорусі борються за три цінні призи: виступ на музичному фестивалі «Файне місто», грошовий приз та запис пісень на студії звукозапису.

Найближчі батли відбудуться 23 та 30 березня о 19.30 год.

23 березня

Першими на сцену музичного конкурсу «Koza Music Battle» вийдуть учасники гурту «Mr. Frank» із Бердичіва. Музиканти кажуть, що у їх провінційному містечку більше немає чого робити, окрім того, що грати. Тому у вільний час вони створюють нову музику, яка орієнтована на зарубіжне звучання, а в основу текстів покладені роздуми про апатичність покоління, яке має змогу щось змінити у цьому світі.

Іх четверо. Усі з різних куточків країни (Ковель, Київ, Луганськ, Кропивницький), але зростали на одній музиці — це гурт «Komissiya» із Києва (альтернативний рок/post-punk revival). Вірять у глобальне відродження гітарного року та виступають проти безхарактерної музики та безмістовного існування.

І останнім цього дня вийдуть рок-музиканти з оригінальною назвою «Брати Станіслава». Колектив був створений братами-близнюками задля розмови

з оточуючими мовою музики. Грають виключно авторські твори українською мовою, здебільшого на соціальну тематику.

30 березня

П'ятий чвертьфінал музичного конкурсу обіцяє мікс стилів та жанрів. Розпочне батл івано-франківський гурт «Mike Lu», який пропонує тернопільським слухачам зануритися у драйвову і ліричну музику, що охоплює різноманітність стилю інді-рок та інших жанрів. Наступним на сцену вийде колектив із Києва «HIELS», який творить музику у жанрах інді-рок, інді-поп, психоделічний рок, а інший столичний гурт «MASHLAW» обіцяє дивувати музикою, у якій гармонійно поєднати ідеї справедливості, антинасилства, добра та миру.

Проект киянки Тані Янковської, яка самостійно складає та записує пісні у домашній студії, із назвою «HINDU» звучатиме четвертим. За неповний рік існування гурту дівчина встигла приборкати живі виступи, поїздити з концертами як по Україні, так і двічі виступити у Великобританії. На початку 2016 року Hindu підписала контракт про онлайн дистрибуції з RMN Music з Лондона, за участю яких вже вийшли два перших сингли, а 21 жовтня побачив світ і дебютний EP Spark.

Закриватиме музичний день гурт «Say It Loud» зі Львова, який шукає натхнення у власних маленьких перемогах, починаючи від гарно розібраного та зіграного квадрату до запису цілої пісні. Вхід на всі виступи вільний.

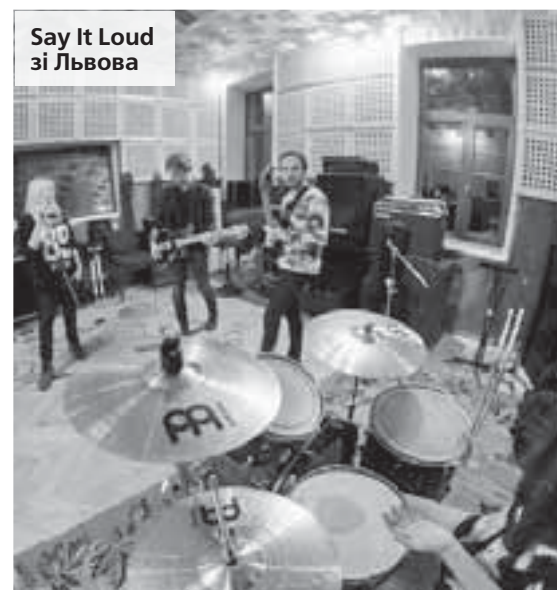
«Брати Станіслава»

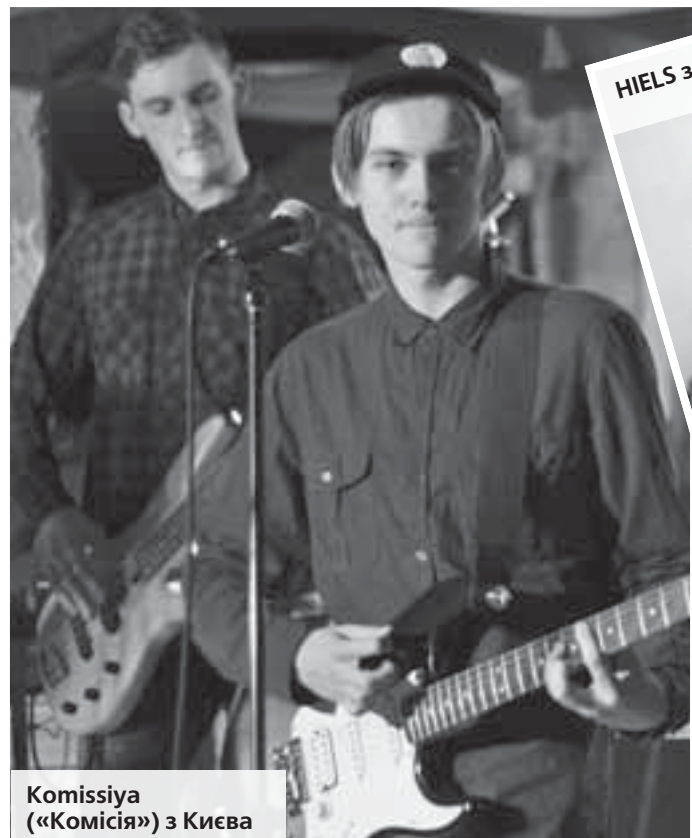
HINDU з Києва

Mike Lu з Івано-Франківська

Say It Loud зі Львова

Komissiya («Комісія») з Києва

MASHLAW з Києва

Mr. Frank з Бердичева

ЧОМУ «ТРУСИЛИ» РАДУ

Маски-шоу ■ Столичні поліцейські знайшли порушення під час передачі міськрадою земельних ділянок громади міста у приватну власність інвесторам. Це політзамовлення на "свободівців", каже мер. Тернополяни мають інші версії

ВІТАЛІЙ ОНИСЬКІВ, 0-63-822-77-88,
ONYSKIV.VITALIY@GMAIL.COM

Упродовж усього дня 17 березня у міській раді київські правоохоронці проводили слідчі дії. Цю новину найбільше обговорюють тернополяни у соцмережах та на сайті 20 minut.ua, висловлюючи свої версії.

У Facebook з приводу обшуків у міськраді розгорнулася гостра полеміка між користувачами. Зокрема, про те, що обшуки стосуються земельних справ, повідомив на своїй сторінці голова земельної комісії Андрій Шкула.

Також обшуки в мерії пов'язують із ранковими обшуками 17 березня у квартирі підприємця Ігоря Гуди. Припускають, що це може мати стосунок до земельних махінацій тернопільської міськради.

Існують і жартівливі версії. Мовляв, це помста Авакова за блокування «Свободою» суду у справі Насірова. А ще за те, що вони самотужки заблокували торгівлю з окупованими територіями. Про це написав у своїй сторінці на Facebook автомайданівець Ігор Василів.

Свою версію озвучує і міський голова Сергій Надал.

— Київська поліція, зокрема управління по боротьбі з економічною злочинністю, проводить слідчо-оперативні дії по дуже старій справі, яка тягнеться ще з 2015 року, — зазначив міський голова. — Приїхали ті ж оперативники, які працювали і у 2015 році. Київські правоохоронці з самого ранку нарobili лишнього шуму в місті. Ми без зайвих проблем пред'явили б їм усі необхідні документи.

На думку міського голови, це політзамовлення на "Свободу",

оскільки таке ж відбувається і в Івано-Франківську. Там уже два місяці «переслідують» міського голову і всю міську раду.

Адвокат міського голови Олександр Рукавець зазначив, що київські правоохоронці не хотіли випустити його у мерію, а це пряме порушення чинного законодавства. Оскільки обшуки проводять без надання юридичної допомоги тій стороні, яку обшукують.

Згідно з «Єдиним державним реєстром судових рішень», у його рамках Головне слідче управління Національної поліції України проводить досудове розслідування за фактом зловживання у 2013–2015 роках своїм службовим становищем службовими особами Тернопільської міської ради та комунальних підприємств «Під-

— Коментар «Методи роботи, як за Януковича»

■ **Сергій НАДАЛ**, міський голова
Коментар зі сторінки у Facebook:

«Зранку 17 березня спецпризначенці Нацполіції перед початком робочого дня увірвалися у приміщення міської ради Тернополя, деяких управлінь та комунальних підприємств міста, проводять обшук та вилучення документів.

Дозвіл на обшук видав сумнозвісний Печерський суд Києва, а самі обшуки відбувалися без присутності керівників структурних підрозділів міської ради, що є порушенням законодавства України. Правоохоронцям передані всі затребувані документи, оскільки всі угоди та вся документація укладені відповідно до законодавства. Проте сам факт «штурму» міської ради Тернополя не лише завдає сильного репутаційного удару по усьому місту, але й показує, що методи роботи правоохоронців, які діяли за часів Януковича, досі використовуються.

Також «штурм» міськради розцінюється як політичне замовлення та переслідування представників ВО «Свобода» за принципову позицію щодо окупованих територій Донбасу. Адже перед тим правоохоронці завели кримінальну справу на міського голову Івано-Франківська Руслана Марцинківца (члена ВО «Свобода»).

приємство матеріально-технічного забезпечення», «Масив», «Тернопільбудінвестзамовник», КЖЕМ «Сонячне» під час передачі останнім земельних ділянок територіальної громади міста у постійне користування й оренду з метою подальшої їх розтрати із порушенням вимог земельного, містобудівного та іншого законодавства у приватну власність інвесторів.

У справі йдеться про те, що службові особи Тернопільської міської ради фактично передали приватним юридичним особам право володіння та користування земельними ділянками, правокористувачами яких є комунальні підприємства, а також створили умови для безкоштовного набуття права власності на земельні ділянки на території Тернополя, що спричинило важкі наслідки.

Вони зловживали своїм службовим становищем, усупереч законодавству, у тому числі приписав частини 2 ст. 124 Земельного кодексу України щодо передачі в оренду земельних ділянок, що перебувають у державній та комунальній власності за результатами проведення конкурсних торгів, шляхом укладання удаваних (з прихованими дійсними намірів) договорів.

Голови фракцій — про обшуки у міськраді

«Не хочу коментувати чутки»

■ **Андрій АРТИМОВИЧ**, фракція ВО «Батьківщина»:

— Є факт, що приїжджали силовики, проводили певні дії. Причини обшуків мені невідомі. Кажу те, що відомо зі ЗМІ. Нібито приїхали силовики з Києва, але особисто я київських номерів не бачив. Поки що офіційних заяв не чув, не хочу коментувати чутки.

«Не мер Тернополя є ціллю номер один»

■ **Назарій РЕДЬКВА**, фракція ВО «Свобода»:

— Я не буду давати коментарів щодо обшуків у міськраді. З цього приводу вже висловився очільник свободівців у Тернопільській області Володимир Стаюра. Може брати його коментар: «Без відповідних дозволів, з порушенням законодавства київська поліція проводить обшуки у приміщенні Тернопільської міськради. Що це, як не чергове

приниження тернополян і спроба залякати міського голову? Навіщо режим Порошенка, який більше собачої будки нічого побудувати не може, про що сам нещодавно зізнався, цькує свободівця Сергія Надала? Очевидно, що не мер Тернополя є ціллю номер один у цій війні, а партія «Свобода».

«Винний повинен відповідати перед законом»

■ **Володимир БЛІХАР**, фракція політичної партії «Громадський рух «Народний контроль»:

— Знаю, що обшуки стосуються якихось земельних питань, бо їх проводили в архітектурному управлінні і земельному відділі. Я так розумію, що відкрили кримінальне провадження. Версій не висуюю. Це справа тих, хто проводив ті обшуки. Якщо знайдуть винного, він повинен відповідати перед законом.

«Не вважаю це політичним замовленням»

■ **Володимир МІСЬКО**, фракція політичної партії «Блок Петра Порошенка «Солідарність»:

— Я не вважаю це політичним замовленням. Наскільки мені відомо, обшуки не стосуються цього скликання, тому я не дуже цікавлюсь справою. Кожен повинен виконувати свою роботу, як депутати, так і правоохоронці. Хочеться, щоб правоохоронці відзвітували: знайшли вони злочин чи ні.

«Не голосуємо за надання землі КП»

■ **Петро ЛАНДЯК**, фракція політичної партії «Громадянська позиція»:

— Ми, депутати фракції Політичної партії «Громадянська позиція», не голосуємо за рішення щодо надання земельних ділянок комунальним підприємствам. І як мажоритарний депутат у попередньому скликанні я також не голосував за такі рішення.

Крапку у цьому мають поставити правоохоронні та судові органи, адже доки немає вироку у кримінальній справі — діє презумпція невинуватості.

«Винні мають бути покарані»

■ **Андрій ГРИЩИШИН**, фракція політичної партії «Об'єднання «Самопоміч»:

— Поліція відкрила кримінальне провадження. У рамках цього провадження відбулися обшуки. Але які результати — мені невідомо. Занадто мало інформації, щоб робити якісь висновки. Наша позиція така: якщо є винні, то вони мають бути покарані. Хай із цим розбираються правоохоронні органи.

«Хтось хоче, щоб забули про заставу Насірова»

■ **Святослав ПІВТОРАК**, фракція політичної партії «Радикальна партія Олега Ляшка»:

— Наша фракція завжди виступала за прозорість у земельних питаннях та щодо інвест угод. Якщо високопосадовці міськради вчинили злочин, то мають бути покарані. Якщо ж ні, відповідальність мають понести правоохоронці. Дивує, у який спосіб здійснили обшук квартири мецената Ігоря Гуди. Ніби хтось хоче, аби громадяни забули про 100-мільйонну заставу Насірова, а сфокусували увагу на місцевій проблематиці.

«Маски-шоу» через землю

ІРИНА БЕЛЯКОВА, 0-95-875-33-60,
IRYNA.BELYAKOVA@GMAIL.COM

Понад 20 обшуків у причетних осіб на Тернопільщині провели столичні поліцейські 17 березня, аби відшукати докази злочинної діяльності, повідомили у поліції.

На Тернопільщині поліція розслідує факти протиправного заволодіння землями територіальної громади. За цими фактами відкрили кримінальне провадження за статтею Кримінального кодексу, що передбачає відповідальність за зловживання владою або службовим становищем. Про це повідомили у Департаменті комунікації Нацполіції з посиланням на матеріали Головного слідчого управління Нацполіції України.

— Працівники Головного слідчого управління Нацполіції спільно з оперативниками Департаменту

захисту економіки Нацполіції та поліцейськими Тернопільщини викрили злочинну схему заволодіння земельними ділянками громади м. Тернопіль, — повідомили у Департаменті комунікації. Зокрема, правоохоронці виявили, що службові особи Тернопільської міськради та підконтрольні їм службові особи комунальних підприємств порушили вимоги законів України «Про інвестиційну діяльність», «Про регулювання містобудівної діяльності» та Земельного кодексу України.

Посадовці вчинили безкоштовну передачу приватним юридичним особам у власність об'єктів за будови на землях територіальної громади під приводом укладання інвестиційних договорів та договорів про будівництво з відносно незначними зобов'язаннями, повідомили у Департаменті. Такі дії

мали на меті надання в подальшому безкоштовно права набуття власності на земельні ділянки на території м. Тернополя — в обхід реалізації земель комунальної власності у приватну на конкурентних платних засадах (проведення земельних торгів).

— За даними фактами відкрили кримінальне провадження за ознаками злочину, передбаченого ч. 2 ст. 364 ККУ, — повідомили у Департаменті комунікації. — Йдеться про зловживання владою або службовим становищем, що спричинило важкі наслідки.

Винним може загрозувати покарання у вигляді позбавлення волі на строк від 3 до 6 років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років зі штрафом 500-1000 неоподаткованих доходів громадян. Розслідування триває.

У ПАРКУ ТАКИ З'ЯВЛЯТЬСЯ ГОТЕЛЬ, СТАДІОНИ І... КАПЛИЦЯ ДЛЯ СПОРТСМЕНІВ

Розслідування ■ Соціально-спортивний центр збудують на землі, яка не є парком, але фактично розміщена в ньому. Але «забудовники», схоже, не обмежаться тільки цією землею. Додаткові об'єкти розмістять таки у парку. Приміром, побудують спортсменам... капличку

СВІТЛАНА ГРИВАС, 0-96-709-74-60,
SVITLANA.GRUVAS@GMAIL.COM

Готель із закладом харчування, роздягальню для спортсменів під ним, стадіони і навіть каплицю на перехресті паркових алей збудують невдовзі на землі, яку тернополяни вважають парком Нацвідродження. Відповідно до Генплану територія під цими об'єктами — зелена зона.

Усі згадані об'єкти з'являться під «соусом» побудови соціально-спортивного центру «Вулична академія». Вона нібито має з'явитись на місці, де у 2014-му тернополяни та громадські активісти не дали комунальному підприємству «Тернопільбудінвестзамовник» збудувати «екоготель». Йдеться про 0,6 га. З них меншу частину займає асфальтована ділянка, на решті території — дерева. Тоді після кількох скандалів міський голова повідомив, що виконком на позачерговому засіданні вирішив скасувати містобудівні умови на початок будівництва готелю. Тернополяни заспокоїлись. Втім, через два роки виявилось, що міськрада не облишила наміру збудувати ділянку.

Допоможуть іспанці?

Восени 2016 р. у Тернополі знову заговорили про будівництво на цьому місці, але вже соціально-спортивного центру «Вулична академія». Ініціатором є громадська організація «Фундація зірок світового футболу «Діти+». Її створили у квітні 2016-го. Це фактично двійник ще однієї організації,

створеної ще у 2004 році, що правда, без «+» у назві. Засновники в організаціях — майже одні і ті ж. Про це ми писали у листопаді 2016 року у статті «Замість паркового екоготелю буде «Академія»».

Соціально-спортивний центр, як виявилось торік, з'явиться завдяки «збігу інтересів». Зокрема, інтересів підприємця-інвестора Володимира Поточняка, який у 2014-му підписав двосторонню угоду з КП «Тернопільбудінвестзамовник» і вже встиг витратитись на проектно-кошторисну документацію для «екоготелю». Про нього до минулого року громадськість не чула, як і про згадану вище громадську організацію. Перший, мовляв, хоче «відбити» вкладені гроші.

**Будівництво «Вуличної академії» — у процесі.
Доробляють документи з іспанцями. А стадіонів буде три. Два — у парку й один — через дорогу, каже пан
Несторович, очільник ГО, яка отримає об'єкт у власність**

А друга — вже давно виношувала намір будівництва академії для футболісток і гандболісток. Тому й уклали додаткову тресторонню угоду до інвестугоди на будівництво центру. А виготовлений проєкт просто трішки перероблять. Спонсоруватимуть будівництво друзі-іспанці. Про це розповідав керівник згаданої громадської організації Ярослав Несторович. На жаль, з паном Поточняком нам зв'язатися не вдалося. Однак ми готові розмістити його коментар.

— Оскільки спонсори не хочуть вкладати грошей у голе місце, ми дотиснули підприємця до того, що він викопає яму, заллє фундамент, і все. Більше грошей він вкласти не хоче, — розповідав Ярослав Несторович.

Дадуть громадській організації

Та чи друзі-іспанці витратяться на будівництво «Вуличної академії» — ще питання. Адже, відповідно до укладеної інвестугоди між КП та підприємцем, саме Поточняк зобов'язався профінансувати весь комплекс будівельних робіт на власний ризик. Причому у додатковій угоді до інвестугоди є лише зміни, що стосуються появи «третьої сторони» та її зобов'язань. Також у цій додатковій угоді про жоден соціально-спортивний центр не йдеться (копії договорів є у редакції — прим. ред.). А далі йдеться про готель і заклад харчування. Щоправда, зазначено, що власником об'єкта будівництва після підписання акта введення в експлуатацію стане ГО «Фундація зірок світового футболу «Діти+»». І вона зобов'язується після оформлення права власності використовувати об'єкт будівництва як фізкультурно-оздоровчий центр.

Утім, не лише інтернатом і трьома стадіонами, як розповідав торік пан Несторович, збираються «збагатити» місцину. І не тільки її.

Приміром, у листі міському голові від 25 квітня 2016 р. підприємець-інвестор просив виконком надати дозвіл на облаштування стадіону з вуличного футболу площею 1200 кв. м, вуличного тренажерного залу і будівництва каплички площею 60 кв. м. Мовляв, така пропозиція надійшла від тієї ж громадської організа-

У 2014 році на цьому місці у парку Нацвідродження хотіли звести екоготель. Тепер тут побудують три стадіони й академію

ції. І 2 серпня 2016-го виконком прийняв рішення про такі об'єкти. Щоправда, у своєму рішенні він зобов'язав управління культури і мистецтв та КП «Об'єднання парків культури і відпочинку м. Тернополя» облаштувати футбольне поле, капличку та встановити спортивне обладнання в парку Нацвідродження. І усе це — «для забезпечення відпочинку і здорового способу життя громадян».

Виходить, що 0,60 сотки, на яких мали будувати «екоготель» і які влада називає не парком, забракло? Адже останні три об'єкти з'являться таки у парку Нацвідродження. Чи потрібні вони у зеленій зоні, ніхто не питає.

Будова — у процесі

Будівництво «Вуличної академії» — у процесі, запевняє Ярослав Несторович — очільник ГО, яка отримає у власність об'єкт. Доробляють пакет документів з іспанцями. А стадіонів буде три. Два — у парку й один — через дорогу, каже пан Несторович.

А ось на запитання про каплицю він відповів, що про це ще думають. Мовляв, «інші» конфесії ображаються. Вони запропонували

служити у каплиці УГКЦ. Над чим саме ще думають: чи будувати каплицю, чи яку конфесію запрошувати — так і не уточнив.

Та чи вдасться реалізувати намір з «екоготелем», чи то академією для дівчат-спортсменок — під питанням. На одному з минулих засідань депутатської земельної комісії обранці провели аудит зелених зон, які надало КП. Звернули увагу й на 60 сотих у парку Нацвідродження. Вивчивши питання, комісія рекомендує — і це можливо, бо земля комунальна — провести поділ землі. Тих 30 сотих, що насправді зелена зона, таки визнати зеленою зоною і зарахувати до парку, а тих 30, що під асфальтом, — віддати під інвестугоду. Так депутати з земельної комісії мають намір захистити парк.

Нагадаємо, що Тернопіль відзначився укладанням сумнівних інвестугод, коли землю виділяли комунальному підприємству. А воно віддавало її у приватні руки. Тоді найменше вигоди отримувало місто. Кількома такими угодами цікавляться правоохоронці. Серед КП, які фігурують у справі, і КП «Тернопільбудінвестзамовник».

Забудовник зрізав дерева, аби звести будинок

ВІТАЛІЙ ОНИСЬКІВ, 0-63-822-77-88,
ONYSKIV.VITALIY@GMAIL.COM

Мирна акція протесту відбулася на вул. Симоненка 15 березня. Місцеві жителі кажуть, що посаджений ними сквер забудовник зрізав і зводить багатоповерхівку під вікнами їхнього будинку.

Минулого тижня розпочалися роботи з будівництва багатоповерхівки на вул. В. Симоненка, 1. Туди заїхала спецтехніка, яка почала рити котлован та вивозити землю просто з-під будинків, що поряд. Реакція була миттєвою — мешканці прилеглих будинків підняли шум та почали чергувати біля розритого котловану, аби не допустити будівництва.

— Без громадських слухань, із порушенням усіх норм будівництва сьогодні самовільно триває будівництво багатоповерхівки, — розповідає мешканець будинку №2, що на вул. Симоненка, В'ячеслав Павлюк. — Для такої будови тут немає місця. А цей забудовник зрізав нами засаджений сквер і на цьому ж місці зводить десятиповерхівку.

Не задоволений будівництвом і мешканець будинку №1, що на вул. Симоненка, пан Степан.

— Просто під вікнами мого дому розрили величезний котлован. На мою думку, тут порушили норми будівництва, оскільки зводять новобудову за 10-15 м від будинку, де я живу. Згідно з Генпланом міста,

тут зелена зона, — наголошує чоловік. — Невідомо, хто тут буде, бо немає жодного інформаційного стенду що це за будова.

Його сусідка пані Марія каже, що тут живе із 1993 року. Самі посадили усі дерева, які забудовник за день вирізав без попередження. Дискусія між забудовником та мешканцями прилеглих будинків була дуже емоційною.

— У нас є декларація про початок будівельних робіт, технічна документація, яка пройшла відповідну експертизу, — наголошує замовник і забудовник Тарас Малик.

Він запевняє, що жодних технічних порушень немає, усі необхідні дозволи та документи на будівництво від відповідних структур

у нього є.

— На цьому місці буде житловий будинок, — продовжує забудовник. — Перший поверх матиме комерційне призначення, будуть магазини, салони. Висота приміщення, що зводять, близько 28 м.

На місці, де хочуть зводити багатоповерхівку, була двоповерхова недобудова, каже депутат округу №40, на якому розгортаються події, Андрій Газилишин. Власником земельної ділянки та недобудови донедавна був Дмитро Малик.

Депутат додає, що цільове призначення земельної ділянки спершу було «під магазин», а площа земельного наділу становила 0,06 га. Проте у 2015 р. міськрада надала проєкт землеустрою, але вже

площею 0,11 га, і не Дмитру Малику, а його сину Тарасу.

— Призначення земельної ділянки також змінюють — на реконструкцію і побудову магазину та багатоквартирного житлового будинку, — наголошує Андрій Газилишин. — На той час цим питанням ніхто не цікавився. Однак у другій половині 2016 р. цей недобудований двоповерховий будинок почали розбирати. Тоді мешканці зрозуміли, що скоро розпочнуться будівельні роботи.

Поряд із новобудовою є притулок святого Антонія.

— Отець Іван Піхота, як і мешканці, проти будови. Мешканцям притулку необхідне місце для відпочинку, — каже депутат.

ПЕРЕВІРЕНІ КВАРТИРИ

Інспектор RIA особисто фотографує кожну кімнату і види з вікон. Робить панорамні фото 360, перевіряє метраж, ціну, адресу, поверх та стан ремонту.

Викликайте Інспектора RIA (067) 431 54 92

dom

1-кімнатна, Дружба

522 000 грн
площа: 43.5/-/11 м²
поверх: 2/10, цегла
Новобудова. МПВ,
санвузол роздільний.

Андрій
(067) 288-36-68

перевірена квартира
dom.ria.com/id/12181482

2-кімнатна, Дружба

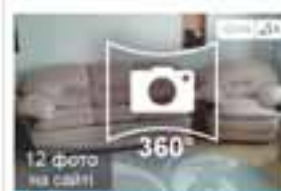

874 317 грн
площа: 52 м²/-/
поверх: 4/9, цегла
І/о, ремонт. Можливий обмін на
буд. в межах міста в гарному стані.

Наталія
(067) 424-26-05

перевірена квартира
dom.ria.com/id/12162913

4-кімнатна, Цукровий завод

1 909 836 грн
площа: 119/74/30 м²
поверх: 5/6, цегла
З с/рремонт, інд. опалення,
кухня-студія, гардеробна,
3 лоджії, МПВ.

Микола
(067) 609-37-38

перевірена квартира
dom.ria.com/id/13047913

2-кімнатна, Аляска

591 600 грн
площа: 58/-/11 м²
поверх: 8/10, цегла
Новобудова. МПВ,
санвузол роздільний.

Андрій
(067) 288-36-68

перевірена квартира
dom.ria.com/id/12706367

2-кімнатна, Дружба

1 248 634 грн
площа: 65.5/-/15 м²
поверх: 1/11, цегла
Індивідуальне опалення, ТБ,
телефон, вся електрика під авто-
матами, утеплена, шумоізолювана.

Олександр
(067) 350-08-72

перевірена квартира
dom.ria.com/id/12912510

2-кімнатна, Сонячний

969 945 грн
площа: 56/24/12 м²
поверх: 4/10, цегла
Власник. Новобудова.
Перель: безкоштовно.
Гарне місце.

Віталій
(099) 712-85-48

перевірена квартира
dom.ria.com/id/12920462

3-кімнатна, Оболоня

1 857 923 грн
площа: 110/59/19 м²
поверх: 10/11, цегла
МПВ, 2 санвузли, лінійники.
Відмінний стан.

Світлана
(050) 672-26-38

перевірена квартира
dom.ria.com/id/12855829

2-кімнатна, Східний

1 147 541 грн
площа: 56/31/9.1 м²
поверх: 1/10, цегла
Підігрів підлоги по всій квартирі,
інд. опалення, меблі, сантехніка і
техніка входить в ціну.

Андрій
(099) 176-28-63

перевірена квартира
dom.ria.com/id/10921264

2-кімнатна, Новий світ

545 902 грн
площа: 51.6/23/9 м²
поверх: 4/5, цегла
Інд. опалення, зовнішні стіни
утеплені, підвір'я закритого типу,
стоянка, дит. майданчик.

Юрій
(067) 351-69-50

перевірена квартира
dom.ria.com/id/11835791

1-кімнатна, Новий світ

329 700 грн
площа: 35/15.8/9 м²
поверх: 2/5, цегла
Інд. опалення, зовнішні стіни
утеплені, підвір'я закритого типу,
стоянка, дит. майданчик.

Юрій
(067) 351-69-50

перевірена квартира
dom.ria.com/id/11835599

1-кімнатна, Новий світ

1 366 120 грн
площа: 56/24/12 м²
поверх: 6/8, цегла
Елітна новобудова, під охороною,
є/р, авт. опалення, лоджії,
підігрів підлоги, меблі.

Олег
(098) 757-67-91

перевірена квартира
dom.ria.com/id/12927722

3-кімнатна, Новий світ

1 366 120 грн
площа: 84/48.2/11.6 м²
поверх: 1/5, цегла
Є/р, авт. опалення, МПВ,
2 балкони. Некутова квартира.
Гарна інфраструктура.

Орест
(097) 110-99-19

перевірена квартира
dom.ria.com/id/12791788

3-кімнатна, Аляска

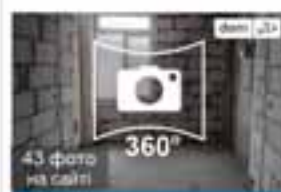

814 208 грн
площа: 64/-/9 м²
поверх: 3/9, цегла
Вся інформація по
номеру телефону.

Мар'яна
(067) 936-80-77

перевірена квартира
dom.ria.com/id/11906882

3-кімнатна, Сонячний

1 010 229 грн
площа: 77.5/46/11.7 м²
поверх: 5/11, цегла
Роздільний санвузел. Домофон,
паркінг, двір закритого типу під
охороною, відеоспостереження.

Володимир
(098) 576-98-99

перевірена квартира
dom.ria.com/id/8184041

2-кімнатна, Сонячний

1 165 847 грн
площа: 57.4 м²/-/
поверх: 11/11, цегла
Залишаються меблі і техніка.
Чудова панорама щовечора на
заході.

Іван
(097) 758-26-57

перевірена квартира
dom.ria.com/id/12945725

3-кімнатна, Бам

1 502 732 грн
площа: 74 м²/-/
поверх: 10/11, цегла
Гарна затінена квартира.

Анатолій
(098) 177-41-15

перевірена квартира
dom.ria.com/id/12968409

59

перевірено
квартир Тернополя
на DOM.RIA.com

Агентства нерухомості Тернополя,
в яких є перевірені квартири
на DOM.RIA:

«Альянс», «ВІСОН»,
«Фієста»

В оголошеннях з позначкою 360° є унікальна можливість дивитись квартири з панорамними фото 360.

У ЧЕТВЕРТІЙ ШКОЛІ ВЧАТЬСЯ ТІГРАН, МІРСАЛЕХ, АМІР, ІКА, НІКА І ГІКА

Школи ■ «RIA плюс» продовжує цикл публікацій про тернопільські школи. Ми розкажемо, чим вони живуть і пишуться

ЛЕСЯ ЗАМОРСЬКА, 0-97-504-25-48,
LESIA.ZAMORSKA@GMAIL.COM

Шкільний стоматкабінет, радіостудія, учнівська арт-галерея, два музеї — це лише декілька особливостей Тернопільської школи №4.

Заклад заснували у 1945 році. Будівля є пам'яткою архітектури початку ХХ століття і має давню та славу історію. У 1908-1939 рр. тут діяла ІІ Державна польська гімназія ім. Ю. Словацького. Під час Першої світової війни розміщувався військовий шпиталь. А в 1918 р. працював Державний секретаріат ЗУНР. Під час Другої світової війни приміщення було майже повністю зруйноване. У 50-80 рр. ХХ ст. тут перебували різні державні установи: управління у справах культури і релігії, Тернопільський облвиконком, Палац піонерів. А з 1 вересня 1986 р. на Грушевського, 2 працює школа №4. До речі, заклад кілька разів змінював призначення.

Учасниця експериментів

Школа має інформаційно-технологічний профіль навчання. Торік у квітні Тернопільська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №4 відсвяткувала 70-ліття. З нагоди ювілею навчальний заклад видав книгу нарисів «Школа — це життя, життя — це школа...», в якій описали основні етапи його діяльності.

У 1959 р. школа отримала новий статус і назву — Тернопільська середня загальноосвітня трудова політехнічна школа з виробничим навчанням. У 1968-1991 рр. вона була названа ім'ям героя Радянського Союзу І. Бугайченка. У 1986 р. тут відкрили перший в області кабінет електронно-обчислювальної та мікропроцесорної техніки й запровадили поглиблене вивчення інформатики.

До 1992 р. тут навчали російською мовою. Після проголошення Незалежності України відкрили перший клас з українською мовою навчання. У 1998 р. випускники вперше отримали посвідчення «Оператор електронно-обчислювальних машин».

У 2003-2006 рр. школа стала учасником експерименту МОН України «Формування національної самосвідомості старшокласників у процесі краєзнавчої роботи», а в 2008-2011 рр. — учасником всеукраїнського експерименту Інституту обдарованої дитини НАПН України «Проектування особистісно-розвивального змісту НВП». З 2009 р. у навчальному закладі запровадили технологічний та інформаційно-технологічний профіль навчання.

— Ми єдині в області маємо технологічний профіль, — каже директор Наталя Левенець. — У школі хлопці виготовляють меблі: столи для учительської, комп'ютерному класі, ліжка для

шестирічок. А дівчата шиють сценічні костюми для творчих колективів, гардини, білизну для бійців.

Торік 1 вересня відкрили перший клас за науково-педагогічним проектом «Інтелект України».

Тернопільська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №4 є переможцем Всеукраїнського конкурсу «100 кращих шкіл України» (2006 р.), членом Європейської родини шкіл ім. Юліуша Словацького (з 2009 р.), Флагманом освіти України (2009 р.), дипломантом VI та срібним призером VII Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти» (2015-16 рр).

Багатонаціональна сім'я школярів

Тепер у школі навчаються 758 учнів у 31 класі. 9 класів з них — із російською мовою навчання. Тут діти вивчають п'ять мов: українську, російську, англійську, німецьку і польську.

— У російськомовних класах навчаються діти 17 національних меншин, — розповідає заступник директора школи з навчально-виховної роботи Оксана Кулянда. — В жодній іншій школі не почуєте таких імен, як Тігран, Мірсалех, Міріам, Амір, Іка, Ніка, Гіка. Два роки тому ми прийняли найбільшу

Старшокласниці школи №4 шиють сценічні костюми для творчих колективів, гардини та білизну для бійців

тор. — Ми вважаємо, що наша школа — це проект проектів, адже ми реалізуємо 16 проектів. Один із них — «Веселкова країна». Кожен клас початкової школи є містечком, має свою хоругву, девіз.

Учні школи є переможцями всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних дисциплін, конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН,

дітей у нас. Кожної осені обмінюємося учнівськими, а щовесни — вчительськими делегаціями. Учителі діляться методичним досвідом, а коли приїжджають учні, залучаємо їх до участі у спільних цікавих заходах.

У 2011 р. школа стала пілотною у впровадженні дистанційного навчання. Учителі розробили систему онлайн-уроків, яка надавала учням можливість альтернативного навчання. Останніми роками педагоги школи беруть активну участь у міському конкурсі-захисті інноваційних проектів «Парадигма освітніх інновацій».

Із 2014 року на базі школи створили волонтерський центр допомоги бійцям АТО.

— Ми проводили благодійні ярмарки, організувати збір коштів на придбання необхідного нашим воїнам, — каже директор. — Учні плели маскувальні сітки, дівчата шили спідню білизну, а хлопці виготовляли спиртвічки.

Два музеї та радіостудія

У закладі оновили кабінети інформатики, соціально-психологічної служби, кабінет інтернет-технологій, кімнату школяра, стомат-

кабінет, відремонтували актовий та спортивний зали, зробили капітальний ремонт вбиралень. Для учнів молодших класів обладнали спальню та ігрову кімнату.

Усі навчальні приміщення мають доступ до мережі інтернет та можливість використання вільної зони Wi-Fi. Безпечні умови життєдіяльності закладу створює програмно-апаратний комплекс Smarty. Рівень навчальних досягнень своїх дітей батьки відстежують в електронному щоденнику.

Шкільна бібліотека — одна з кращих у Тернополі. Завідувач бібліотеки Оксана Ясьончик посіла І місце в обласному конкурсі «Краєзнавча робота шкільної бібліотеки».

У закладі функціонує радіостудія, з організації якої допомагали Сергій Притула та Сергій Приходько-Камінко.

Осередком військово-патріотичного виховання є оновлена музейна кімната Бойової слави, де поруч з експонатами Другої світової війни представлені матеріали новітньої історії: події Революції Гідності та російсько-українського протистояння на Сході України.

У 2009 р. у школі відкрили музичну кімнату Ю. Словацького.

«Ми єдині в області маємо технологічний профіль.

У школі хлопці виготовляють меблі, а дівчата шиють

сценічні костюми для творчих колективів,

гардини, білизну для бійців

кількість школярів-переселенців із Донецької та Луганської областей і Криму.

За ініціативи соціального педагога Тетяни Лещишин у школі діє проект «Після третьої» — організують дозвілля дітей соціально незахищених категорій, сприяють їхній адаптації, допомагають у виконанні домашніх завдань. Навчальний заклад має угоди з ТНПУ ім. В. Гнатюка і ТДМУ ім. І. Горбачевського. Тому у школу приходять студенти-волонтери педуніверситету і допомагають учням 5-7 класів робити уроки. А студенти-медики вчать старшокласників надавати першу допомогу.

У школі працюють 78 учителів, один з них — заслужений вчитель України, двоє — відмінники освіти України, 12 вчителів-методистів, 17 старших вчителів і 40 вчителів вищої категорії. З 2008 р. навчальний заклад очолює відмінник освіти України, вчитель-методист, лауреат конкурсу «Людина року-2015» Наталя Левенець.

Проект проектів

Головна ідея школи — створити позитивний імідж та рівні можливості для навчання дітей різних національностей і конфесій.

— У нас є програма розвитку школи до 2021 р., — каже дирек-

Всеукраїнських інтерактивних конкурсів.

Школа №4 є учасником Міжнародного проекту «Україна і Польща: добросусідство». Налагодили контакти з Об'єднанням шкіл, гімназій і ліцеїв №1 та ліцеєм ім. Ю. Словацького м. Жожува.

— Навесні 2008 року ми їздили на екскурсію в це місто, діти жили у сім'ях однолітків, — розповідає заступник директора з виховної роботи Оксана Петкова. — А вже восени ми приймали польських

Клуб обдарованих школярів

Школа пишається членами клубу обдарованих школярів, які є неодноразовими переможцями міських, обласних та всеукраїнських конкурсів. Мистецький талант мають учасники гуртка образотворчого мистецтва «Палітра», хор 2-4-х класів «Веселчата», хор 5-9-х класів та вокальний ансамбль 6-7-х класів, танцювальний гурток 4-В класу «Радість».

Хореографічні колективи DANCELIFE та Viklenld — багаторазові переможці міських і обласних змагань. Особливої

уваги заслуговує інструментальний ансамбль Smilegroup, який створили два роки тому. Серед його учасників не лише школярі різного віку, а й вчителі. Два роки поспіль цей колектив здобував гран-прі на конкурсі-огляді художньої самодіяльності серед загальноосвітніх навчальних закладів нашого міста.

У школі є арт-галерея, де презентують свої творчі роботи учні 5-11-х класів. Персональні дитячі виставки дають можливість юним художникам відчути себе справжніми митцями.

Упродовж багатьох років у школі №4 діє учнівське самоврядування: працює шкільний парламент, його гасло: «Самі вирішили, самі зробили, самі відповідаємо». Саме члени учнівського парламенту є ініціаторами, натхненниками, організаторами таких шкільних проектів, як Віденський бал, «Міс школи», «Міні-міс школи», «Шкільне Євробачення», «Інтелект-шоу». Парламентарі стали співтворцями шкільної радіостудії Smile та клубу обдарованих учнів, дитячого об'єднання «Веселкова країна».

ЯКЩО ДИТИНА ПІЗНО ПОЧИНАЄ РОЗМОВЛЯТИ — ЦЕ ЩЕ НІЧОГО НЕ ОЗНАЧАЄ

Обдарованість ■ Батькам варто звернутися до психолога і попросити його встановити характер здібностей дитини, а не займатися самодіяльністю

ЮРІЙ СОРОЧАН, 067-351-84-39,
VODSVORT@GMAIL.COM

Не одні батьки хочуть виховати зі своєї дитини нового Моцарта чи зірку тенісу на зразок Роджера Федерера. Та знань, щоб досягти запланованого, вони не мають.

Як батькам допомогти обдарованій дитині, про особливості вроджених здібностей, обдарованість, талант і геніальність розповідає професор психології ТНПУ Марина Орап.

— Що таке обдарованість?

— Проблема обдарованості не така проста, як здається. Як психолог і педагог вважаю найбільш виваженим наступний підхід: будь-які здібності виростають із задатків. Задатки, у свою чергу, є вродженими особливостями нервової системи, наприклад швидкість здійснення розумових операцій: аналізу та синтезу, швидкість утворення умовних рефлексів, темп утворення навичок тощо. Сюди ж зараховують деякі моменти роботи органів чуттів. У когось може бути абсолютний слух, у когось око працює, як камера із великою кількістю «мегапікселів». Тільки через діяльність ці задатки можуть розвинути у щось істотніше. Дитина може сама виявляти активність, як це було, наприклад, із Шевченком, який просився до дядка, щоб той

у прихованому стані, а проявляються після сорока років або пізніше. Всі фактори, які запускають вроджену здатність, мають соціальний характер. Думаю, ви чули про явище компенсації, коли у людини в результаті аварії або травми відмовляє зір чи слух, і тоді мозок заострює інші рецептори, щоб компенсувати нестачу. У людини може прокинутися хист, про який вона раніше навіть не здогадувалася.

— Кажуть, обдарованість буває різних видів, це правда?

— Поняття обдарованості дозволяє вчителям говорити, що немає нездібних дітей, просто їх обдарування поки що не виявили. Завдання вчителів, батьків і психологів знайти, у чому дитина здібна.

Вирізняють п'ять видів обдарованості: розумова; академічна, стосується тих дітей, які багато читають або з раннього дитинства проводять експерименти; художня — мистецькі таланти. Також говорять про фізичну обдарованість, тому що для занять спортом необхідні певні особливості в будові тіла, наприклад, довгі ноги для легкоатлетів. Недавно почали вирізняти комунікативні здібності у тих дітей, які легко заводять контакти, мають лідерські здібності.

— Як виявити ці здібності?

У вундеркіндів мозок немов швидше дорослішає.

Психічний розвиток не є рівномірним. Одного року

мозок, умовно кажучи, «їздить» із швидкістю

270 км/год, а в іншому — 30 км/год.

навчав його малювати.

Інший варіант, коли батьки віддають дитину на різноманітні гуртки. Це правильно, бо тільки так можна дізнатися, до чого дитина виявляє потяг, що викликає у неї непідробний інтерес. Інша справа, що поступово слід звужувати коло цих гуртків, щоб у дитини не було перевантаження. Вона не може одночасно танцювати, плавати, грати на роялі і навчатися у школі. Бажання тут дуже важливе, бо у дитини можуть бути довгі пальці й абсолютний слух, але якщо бажання займатися музикою немає, нічого не вийде. Із задатків виростають здібності. Вищими шаблонами здібностей є обдарованість, талант та геніальність.

— Чи існує віковий поріг, після досягнення якого вроджені здібності проявляються уже не можуть?

— Ні, такого порогу немає. Часто здібності перебувають

у прихованому стані, а проявляються після сорока років або пізніше. Це одна з наймодніших тем, особливо в Америці, де до цього питання підходять ретельно. Американські психологи стверджують, що виміряти творчий талант неможливо, можна вивчати його передумови. Вони визначають розумові здібності, як творче мислення.

Якщо говорити про конкретні методики з виявлення здібностей, слід бути обережним. Зараз є багато тестів у пресі, про які я говорю студентам, що їх складають редактори за горням кави. Справжні тести є авторськими. Їхня розробка — справа усього життя для вченого, результат його багаторічної роботи і спостережень. Наприклад, Ганс Айзенк, який розробив поняття IQ, лише у 70 років зміг завершити роботу над кінцевим варіантом свого тесту. Тому краще, якщо батьки звернуться до шкільного психолога і попросять його вста-

Дитина буде розвиватися гармонійно тоді, коли по чверті своєї енергії витратить на тіло, діяльність, комунікацію і фантазію, каже доктор психологічних наук, професор ТНПУ Марина Орап

АРХІВ МАРИНИ ОРАП

новити характер здібностей своєї дитини, а не будуть займатися самодіяльністю. Також можна звертатися до практикуючих професіоналів.

— Ви вчителювали у тернопільських школах у середині 90-х. Як змінився розумовий рівень дітей?

— Середній рівень здібностей дітей змінився. У них покращилися загальні здібності, саме швидкість обробки інформації, швидкість сприйняття. Одночасно сповільнилися процеси конкретизації. Діти не можуть навести приклад і порівняти. Це наслідки комп'ютеризації, коли інформації стало більше, але оперувати нею діти до кінця не навчилися. Можна сказати, що інтелектуальні процеси змінили свою якість.

Часто пояснюю батькам, що наше покоління мало запам'ятовувати велику кількість інформації, дати, імена. Тепер пам'ять змінює свою основну функцію зі збереження на пошук. Це також впливає на характер здібностей і сприяє розвитку креативного, творчого мислення. Раніше діти знали один розв'язок задачі. Тепер внаслідок збільшення інформаційного поля вони стають більш гнучкими і самі шукають різноманітні шляхи до розв'язання завдання.

— Як батькам розпізнати особливі задатки дитини?

— Батьки повинні спостерігати за тим, як і в що дитина грається у 3-6 років. У цей час всі задатки, мотиви, діяльність виявляються у грі. Одна щось майструє, буде, тобто має нахил до конструкторської діяльності; інша малює; третя — одна садить квіти і т.д. Можна наприклад, купити дитині альбом із фарбами. Якщо помітний інтерес дитини, слід це розвивати. Є ж у нас знаменита художниця Катерина Білокур, яка ніде не навчалася і виросла у селі. Як кажуть, талант собі дорогу проб'є.

— А як з вундеркіндами?

— Слід вирізняти два типи вундеркіндів. Перший — це діти, які обганяють своїх однолітків і мають відносно них швидший темп розвитку. Їхній розум немовби швидше дорослішає. Справа в тому, що психічний розвиток не є рівномірним. Одного року мозок, умовно кажучи, «їздить» зі швидкістю 270 км/год., а в іншому — 30 км/год.

У таких дітей є два шляхи: або наполегливо працювати над собою і переходити у розряд «талантів і геніїв», або з часом, коли темп їхнього розвитку сповільниться, стати «нормальною» людиною. Є випадки, коли такі діти отримували щоразу менше уваги і популярності. Це провокувало у них пригніченість і тривожність. Те, що раніше давалося легко, тепер дається в результаті наполегливої роботи, а докласти зусилля їх не навчили. Таке було з акторами, які мали помітні ролі в дитинстві. Коли вони підросли, виявилось, що поводитись у соціумі вони не вміють.

Другий тип вундеркіндів має вроджений талант, тобто здатність до оригінальної творчості. Такі діти досягають успіхів і у дорослому віці.

— Якщо дитина починає розмовляти дуже рано або дуже пізно, як це характеризує її розумовий розвиток?

— Як фахівець у проблемі мовлення, скажу так: як людина розмовляє, так вона і думає. Думка може існувати у вигляді візуальних образів, але назовні, для інших людей, вона доступна лише через слово. Тобто можна сказати, що мова є своєрідним дзеркалом, яке показує, як ми мислимо і що відбувається у нашій голові.

Якщо дитина гарно, швидко, змістовно, оригінально говорить, це вказує на високий рівень інтелекту. Сама була знайома зі здібним хлопчиком, який придумав власну мову. Якщо дитина рано починає розмовляти, це дуже

добре. Якщо пізно — це нічого не означає. Ейнштейн почав розмовляти значно пізніше за своїх однолітків. Та якщо дитині три роки і вона не розмовляє, слід проконсультуватись із спеціалістом, бо можна упустити сприятливий період, протягом якого дитина вчиться говорити.

— Але ж талановитих дітей часто гноблять...

— Талановиті діти можуть мати проблеми із соціалізацією, із сприйняття їх оточуючими. Я часто буваю куратором студентської педагогічної практики і відвіую різні школи. Стан справ у Тернополі різний. Є школи, де розумним бути модно. Педагоги дотримуються думки, що кожна дитина може і повинна бути в чомусь найкращою. Якщо не переможемо олімпіад, то у конкурсах художньої самодіяльності або навіть у конкурсах краси. І якщо ти у чомусь перемагаєш, ти дійсно «крутий». А у тих школах, хоча їх з кожним роком стає все менше, де панує інший клімат, дітей із визначними досягненнями гноблять, їх можуть навіть ображати. У крайньому випадку дітей із таких шкіл слід переводити в інший заклад.

— Як батькам допомогти дітям не загубити свій талант і одночасно не перетворитися на односторонню особистість?

— У кожному випадку слід виробляти свій підхід. Позитивна психотерапія, у рамках якої я працюю, ставить у центр принцип балансу особистості. Тіло, діяльність, комунікація, смислова компонента, тобто уява, фантазія, визначають стан особистості. І в ідеалі чверть енергії слід приділяти кожній із цих сфер, щоб стати гармонійною особистістю. Тому батькам слід стежити, щоб виділяти пропорційну кількість часу своєї дитини у цих напрямках. Стежити, щоб вона тримала баланс між своєю емоційною і раціональною частинами.

ПОРАДИ ЕКОНОМІЇ разом з

eva

Пропозиції чинні
з 16.03.2017 р. по 29.03.2017 р.

-50%
на другу одиницю

Купуйте дві одиниці жіночих засобів для догляду за волоссям та отримайте економію 50% на другу одиницю!

Завжди економія разом з нами!
www.sovei.eva.ua
750 000 грн!
на розвиток твого міста!

1 з 10
річних запасів²
продукції P&G

-30%

87⁹⁰

Порошок для автоматичного прання 2,4 кг TM Tide, в асортименті

syoss

-30%

75⁹⁰

Безаміамова крем-фарба з ефектом ламінування волосся TM SYOSS Gloss Sensation, в асортименті

NIVEA

-30%

Крем для тіла TM NIVEA на суму 125 грн та отримайте ще одну одиницю на вибір у подарунок!

always

-25%

10⁹⁰

14,67⁹⁰

Промокання для критичних днів TM Always Classic (3 шт. та 3 шт.)

Pampers

-20%

186⁹⁰

Ланцюжок на дитячу одягу TM Pampers Sleep&Play (розмір 1-18 кг, розмір 4-24 кг, розмір 5-30 кг, розмір 6-36 кг)

Запрошуємо вас завітати до магазинів EVA у Тернополі та скористатися акціями і знижками, які підходять саме вам:

- вул. Живова, 9
- вул. Текстильна, 28-ч (ТЦ «Подолляни»)
- пр-т Степана Бандери, 96
- вул. Руська, 44
- вул. Кардинала Йосипа Сліпого, 1

Завжди EVA – завжди вигідно!

«ДО ЛЮДЕЙ — ІЗ ЛЮБОВ'Ю»

Бізнес-ланч ■

Про життя і справи «RIA плюс» розмовляє з власницею «Кав'ярні на Валовій» Валентиною Клепач

ЮЛІЯ НІКІТИНА, 0-98-872-87-81,
JVOLNIKITINA@GMAIL.COM

Власниця «Кав'ярні на Валовій» Валентина Клепач каже, що живе власною справою. Вона називає кав'ярню четвертою дитиною. Жінка каже, що у бізнесі не можна розслабитись, керівник завжди має бути відповідальним.

— Коли почали займатись бізнесом?

— Кав'ярню відкрили у 2006 році, тож їй уже 11 років. Заклад розташований на старовинній вулиці у будинку, що збудували ще в 1902 році. Ми зробили кав'ярню в австро-угорському стилі. Гріх відкривати щось модерне у такій будівлі, від якої аж віє історією. Ми навіть колір фасаду не міняли. Випробували чимало видів кави, але найбільше мені сподобалась кава Julius Meinl, яку італійці обсмажують для австрійців. Це найпопулярніша кава в Австрії.

Напевне, це була доля, бо, як потім виявилось, цю каву продавали понад 100 років тому в Тернополі. В нас висять старовинні фотографії, і десь через рік після відкриття я придивилась, що на одній із них, яку зробили неподалік Валової, польською мовою написано «Складниці кави Юліуса Майнла». Я була вражена. Отже, так мало статись, що ця кава повернулася до Тернополя. Вона стала нашим символом, з нею працюємо і сьогодні.

— Що вас надихнуло створити саме кав'ярню?

— Каву люблю давно, ще в дитинстві мені подобався її запах. Багато подорожувала за кордоном і це мене надихнуло відкрити у Тернополі саме європейську кав'ярню. Інтер'єр прикрасили антикварними речами, старими фото, які створюють атмосферу затишку та комфорту.

— Які особливості страв та напоїв, котрі пропонуєте?

— Ми закуповуємо найкращі сорти кави в Європі. В Тернополі можна знайти і дешевшу каву, але наша кава — найвищого гатунку. Якщо говорити про нашу випічку, то вона виготовлена принципово з натуральних продуктів без барвників та консервантів. Вишукані італійські десерти, запашні штрудлі, фірмові млинці від шефа з розовим варенням та інші неповторні десерти належно оцінять навіть гурмани.

— У чому специфіка вашої роботи?

— Ми одні з перших навчали тернопольян культури кавування. Коли ми тільки відкрились, багато хто навіть не знав, що таке еспресо, рістрето тощо. Зараз люди вже більш обізнані.

— Хто є вашим клієнтом?

— У нас є такі відвідувачі, які з моменту відкриття приходять до нас ледь не щодня. До нас часто заходять іноземці. Одного разу прийшли українці, які зараз живуть в Австрії. Вони були дуже здивовані, що у Тернополі є кава Julius Meinl, коли побачили її логотип на нашій вивісці. Часто у нас влаштовують романтичні вечери, освідчення. Вся справа — в атмосфері нашого закладу. В нас велике розмаїття

За час існування з 2006 року «Кав'ярня на Валовій» майже не змінилась — тут бережуть традиції та історію, каже її власниця Валентина Клепач

У закладі можна випити кави торгової марки Julius Meinl. 100 років тому її теж продавали у Тернополі

кавових напоїв та десертів різної подачі та смаку для справжніх поціновувачів.

— Які у вас критерії підбору персоналу?

— Працівники у нас «тримаються» майже з часу відкриття, персонал не змінюється. Колектив злагоджений, це вже як друга сім'я. Коли людина приходить до мене на роботу, моє перше запитання, чи вона палить, адже це не припустимо у закладах харчування. Важливі також позитив і бажання працювати.

— Які плани команди на наступний рік?

— За час існування кав'ярня майже не змінилась — ми бережемо традиції та історію. Влітку плануємо зробити косметичний ремонт, оновимо меблі, але стиль залишиться той же. Можливо, додамо в меню кілька нових страв.

— Чи підтримує вас сім'я у веденні справи? Чи важко бути бізнесвумен?

— Моя сім'я — це моє натхнення. Звичайно, інколи важко поєднувати бізнес та особисте життя. Але я живу цією справою. В мене троє дітей, а кав'ярня — як четверта дитина. Як би там не було, у бізнесі не можна розслабитись. Керівник завжди має бути відповідальним.

— Чи є у вас власна формула успіху?

— Не кожна кав'ярня протримається стільки років у центрі міста, тому, звісно, секрет є. Наша формула успіху: «До людей потрібно ставитись із любов'ю, навіть у найменших дрібницях!». Як кажуть наші відвідувачі, «Кав'ярня на Валовій» — це місце, куди хочеться повертатися.

ДОВІДКА «RIA ПЛЮС»

Валентина Клепач народилась 1 вересня 1974 року у Тернополі. Сімейний стан — заміжня, виховує трьох доньок. Освіта — середня за спеціальністю «Технолог приготування їжі та організації ресторанного бізнесу». Хобі — подорожі. Тернопольяни визнали «Кав'ярню на Валовій» переможцем у щорічному 12-му конкурсі «Народний бренд-2016».

ХВОРОБА, ЯКА ТИХО ЗАБИРАЄ ЗІР

Важливо ■ Глаукома не болить, і людина перед собою бачить, тому одразу до лікаря не йде. Та через підвищення очного тиску за короткий час можна осліпнути

Після 40 років обстежуватися в офтальмолога потрібно щороку

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,
 DIANA.OLJNYK@GMAIL.COM

Поки що ніхто в світі не може вилікувати глаукому. Якщо її виявили на ранній стадії, можна лише довго лікувати, щоб хвороба не прогресувала. Тоді людина щонайменше 20 років чи довше буде бачити. Лікування глаукоми рутинне. Воно не дає радості ні лікарю, ні хворому, бо не повертає зору, лише зберігає те, що має пацієнт.

— Вроджену глаукому можемо діагностувати з перших днів чи перших місяців життя дитини, і її одразу оперують, — пояснює обласний позаштатний офтальмолог Микола Турчин. — З набутою глаукомою складніше. В дорослих вона може бути спричинена іншими захворюваннями ока: пухлиною, старим підвивихненням кришталика, тромбозом, запаленням. Якщо є такі захворювання, тоді різними заходами глаукомі можна запобігти. Найчастіше зустрічається первинна глаукома. Вона найбільш підступна, бо є безсимптомною. У хворого нічого не болить, і він не йде до лікаря.

Бачать веселку біля світла

Хворі на глаукому розповідають, що «просто випадково почав перечіплятися то за відро, то за двері. Коли заплющив одне око, то другим нічого не бачив». Інші розповідають: «коли прокидаюся зранку, то бачу ніби в тумані. Але до обіду туман минає, до вечора все стає ніби нормально». Інший чоловік каже, що коли дивиться на лампочку ввечері, може бути веселка навколо неї. А один пацієнт розповідав, що веселку бачить від світла лампи, яке відбивається від ложок і виделок з нержавійки.

— Веселка чи туман в оці є коли тиск уже дуже високий, — пояснює лікар. — До вечора тиск може нормалізуватися і симптоми зникають. Людина заспокоюється, ніби все добре. А тим часом хвороба прогресує.

Тому після 40 років усі згідно з наказом МОЗ, повинні раз на рік проходити огляд офтальмолога і міряти очний тиск.

— Лікар повинен поміряти внутрішньоочний тиск, визначити гостроту зору, поле зору і подивитися очне дно, — зазначає Микола Турчин. — Якщо очний тиск вищий за норму, потрібно починати лікування. Краще зробити усі чотири обстеження, бо багато хворих мають внутрішньоочний тиск, що відповідає нормі, — 16-26 мм рт. ст. Наприклад, людина має 23-24 мм рт. ст., а коли дивимося на очне дно — там глаукома. Важливе обстеження — визначення поля зору. Бо що робить глаукома? Хвороба знищує поле зору з боків, а перед собою людина бачить чудово. І все відбувається поступово, місяцями, роками. На початку хвороби людина бачить попереду навіть на 100%, а збоку не бачить. Але з часом дійде до того, що око бачитиме лише просвіт маленької трубочки, а потім зореве вікно закритється зовсім.

Якщо тиск високий, 30-40 мм рт. ст.,

то від часу початку хвороби до повної сліпоти ока може минути два-три місяці. Якщо тиск нижчий — то півроку-рік.

Зменшують тиск

Суть допомоги полягає в тому, щоб зменшувати внутрішньоочний тиск. Для цього використовують спеціальні краплі. Також один-два рази на рік треба проводити медикаментозне лікування для покращення живлення зорового нерва. Адже через збільшений тиск виникає атрофія цього нерва. Зрештою, він повністю відмирає і людина нічого не бачитиме, навіть світла. І все відбувається тихо, спокійно. Цим глаукома і підступна.

Крім крапель, раз на три місяці потрібно спостерігатися в офтальмолога, перевіряти очний тиск. Бо до крапель може виникнути звикання, тоді їх потрібно замінити. Якщо найсильніші краплі не допомагають, потрібно робити операцію.

— Мета крапель і операції та ж — зменшити очний тиск, — зазначає Микола Турчин. — Це не лікування глаукоми. Цю хворобу не вилікують. Але краплями вдається зупинити процес і зберегти зір надовше. Наприклад, якщо глаукому виявили на ранній стадії, призначили краплі, то через 20 років 80% таких пацієнтів будуть і далі бачити.

Операцію роблять тоді, коли краплі не допомагають. І зволікати з її проведенням не можна.

— Яка причина глаукоми? Скільки внутрішньоочної рідини виробляється, стільки ж її має витікти, — пояснює лікар. — Але при глаукомі засмічуються шляхи її відтоку. Рідина виробляється, а витікти не може. І її надлишок створює внутрішньоочний тиск. Краплі зменшують продукцію рідини і допомагають її відтоку. А за допомогою операції роблять отвір, щоб надлишок рідини витікав і тиск був нормальним.

Завдання офтальмологів — допомогти людині, в якій є глаукома, прожити вік зрачу, тобто зберегти якість життя.

— У Тернополі тепер роблять ті ж операції, що й у всьому світі, — запевняє Микола Турчин. — Ставимо сучасні імпланти, виконуємо ті ж втручання, які роблять і в Києві, і Одесі чи Львові.

«Дружить» з високим тиском і діабетом

Тепер значно рідше лікарі виявляють глаукоми на останній стадії, коли коли зір уже не відновити, а можна лише зменшувати очний тиск.

— Просто не треба ігнорувати лікаря. Часто молоді люди приводять своїх батьків, коли глаукома вже забрала одне око, а друге — майже нічого не бачить. Тому раз на рік обов'язково потрібно обстежуватися в офтальмолога!

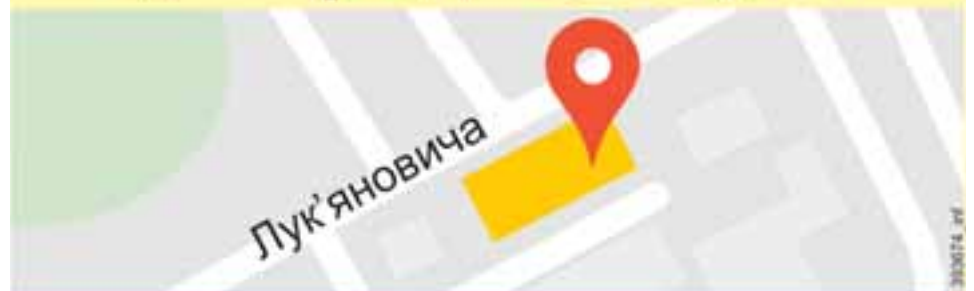

ВІКНА
зі склопакетом із бруса

ДВЕРІ
із натурального дерева

Вул. Бродівська, 48

budservice.net.ua
 тел. (067) 208-16-46, 25-05-36

«МИ ХОЧЕМО, ЩОБ ЛЮДИ ПРИЙШЛИ НА КОНЦЕРТ ОДНИМИ, А ВИЙШЛИ ІНШИМИ»

Ювілей ■ Більше 1500 концертів в Україні та за кордоном, тисячі вдячних глядачів. Тернопільський Муніципальний Галицький камерний оркестр відзначив 25-річчя

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ, 0-96-915-39-23,
TSEBRIJ@GMAIL.COM

Галицький камерний оркестр знають багато тернополян. Музикантів можна часто бачити на різних урочистих подіях міста, майданчиках фестивалів, відкриттях виставок. На їхніх концертах можна почути композиції Вівальді, Баха, Моцарта, Чайковського, Лисенка, Барвінського, Бортнянського, Гайворонського, Самійленка. А глядачі просто зачаровані програмами «Музика світового кіно», «Перлини світової музики», «Таємниці різдвяних мелодій».

З нагоди свого ювілею муніципальний оркестр зіграв для тернополян святковий концерт у неділю, 19 березня, в Українському домі «Перемога». У програмі свята були класичні та популярні твори, рідзинки джазової та рок-музики, вокальні твори, виконані разом із народною хоровою капелюю «Зоринка». Також пролунало багато вітань.

Грають для тих, хто у дорозі

Особливо оркестр відомий своїм різдвяним проектом «Для тих, хто в дорозі». Вже багато років поспіль 8 січня можна почути світові новорічні та різдвяні хіти на тернопільському залізничному вокзалі.

— Добрі справи також заразні, як і погані, — каже начальник управління культури міськради Олександр Смик. — Такі ж концерти тепер організовують у Дніпрі, Херсоні, Миколаєві, Києві, Харкові. Але ми були першими!

До речі, саме Олександр Смик є ініціатором такої ідеї, зауважує заслужений журналіст України, традиційний ведучий програм оркестру Михайло Зубик.

— Ця програма була добре продумана і чудово прижилася у Тернополі, — каже пан Зубик. — І я думаю, що ще не один пасажир послухає програму колективу у наступні роки.

Призначення — служити людям

За 25 років склад оркестру змінювався, був незмінним лише його художній керівник та диригент, член Асоціації діячів естрадного мистецтва України, народний артист України Василь Феленчак.

До речі, цей рік став ювілейним не лише для оркестру, а й для його керівника. Василю Феленчаку 20 березня виповнилося 70 років! — Наше призначення — служи-

За 25 років склад оркестру змінювався, незмінним залишався лише його керівник та диригент, народний артист України Василь Феленчак

Муніципальний Галицький камерний оркестр

ти людям, виховувати в них людяність і любов до музики, — каже пан Феленчак. — Ми хочемо, щоб люди прийшли на концерт одні, послушали музику і вийшли іншими — відпочилими, з новими силами до життя. Це завдання музики. Якщо так виходить, отже, ми на правильному шляху. І судячи з того, як відгукуються наші слухачі,

Югославії, Польщі, Угорщині, Словенії.

Народився разом із незалежністю

— Народився оркестр тоді, коли народилася наша держава — у 1991 році при Палаці культури Тернопільського виробничого об'єднання «Ватра», — розповідає

«Ми хочемо, щоб люди прийшли на концерт одними, послушали музику і вийшли іншими — відпочилими, з новими силами до життя. Це завдання музики. Якщо так виходить, отже, ми на правильному шляху...»

я можу сміливо сказати: пишаюся тим, що наше місто має такий оркестр.

Муніципальний оркестр виховав багато талановитих кадрів, які продовжують працювати в інших містах України і за кордоном, продовжує Василь Феленчак. Колектив популяризує у Тернополі українську та іноземну музику, має хороший репертуар, брав участь у різних фестивалях як у Європі, так і в Україні. Бібліотека камерного оркестру налічує близько 800 творів. Колектив зіграв понад 1500 концертів у Тернополі та області, а також для офіційних делегацій Японії, Китаю, Німеччини, Польщі, Бельгії, США, Аргентини, Латвії, Естонії, що перебували в Україні. Гастролювали музиканти у Німеччині, Франції,

Василь Феленчак. — Я зібрав музикантів і сказав: «Ви маєте грати, вести людей за собою». І ми це зробили. За 25 років ми досить близько познайомилися з Європою. Дали концерти для багатьох закордонних делегацій, які приїжджали до нашого міста на початку становлення нашої держави. Нас приймали дуже тепло. Навіть на 15 днів запросили у Японію. Але, на жаль, забракло однієї печатки на певному рівні, щоб ми могли вийти. Нас добре знають у Польщі. У 2005-му році нас єдиних із Західної України запросили взяти участь у прощі, присвяченій блаженній пам'яті Папи Римського Івана Павла II у Кракові.

Муніципальний Галицький камерний оркестр щомісяця прово-

— Народився оркестр тоді, коли й народилася наша держава, у 1991 році, — розповідає Василь Феленчак

дить концерт для жителів міста.

— У майбутньому постараємось робити ще більше і ще частіше виступати з концертами для тернополян, — каже Василь Феленчак. — Я вдячний, що ми маємо можливість займатися своєю справою.

Цікава співпраця

Великий поштовх до створення репертуару та програмних концертів дала співпраця оркестру з професором народним артистом Ростиславом Бабичем, додає пан Феленчак.

— Дуже велику роботу ми провели з нашим побратимом поетом Олегом Германом, — каже він. — Поезія та музика поєднали нас у творчий тандем. Разом ми репрезентували духовно-мистецькі проекти «Хресне сходження», «Свята мелодія Різдва», «Мета життя земного — наблизитись до Бога», «Христос воскрес — воскресне Україна». А також літературно-мистецький вечір для молоді «Під музику Вівальді», літературно-мистецьке дійство з нагоди 200-річчя з дня народження Тараса Шевченка «Читаю Шевченка, і лячно мені. У кожному слові — теперішні дні». Вечори, присвячені пам'яті патріарха Йосипа Сліпого, Івана Франка, Степана Рудницького.

У «Перемозі» днями можна було побачити виставку світлин Михайла Бенча «Галицький камерний» — про історію колективу. А також експозицію афіш оркестру за різні роки його діяльності.

З ІСТОРІЇ ОРКЕСТРУ

2003 рік — рішенням сесії міської ради Тернополя Галицький камерний оркестр отримав статус Муніципального

2004 рік — участь у фестивалі культурної спадщини «Мистецтво Європейської вулиці» у польському Тарнуві

2005 — участь у прощі, присвяченій блаженній пам'яті Папи Римського Івана Павла II у Кракові

2007 рік — отримання звання лауреата Першого Всеукраїнського фестивалю академічного мистецтва «Синкопа... Слово... Па-де-де...» в Києві.

2008 рік — виступ на III міжнародному фестивалі духовної музики «Кременецькі вечори Ave Maria».

2009 рік — оркестр став володарем Гран-прі Міжнародного фестивалю «Закарпатський едельвейс» в Ужгороді.

За останній час до знакових моментів в історії колективу додалися участь у зустрічі з Главою УГКЦ Блаженнішим Святославом, відкритті у Тернополі виставки полотон Івана Марчука, репрезентації краю «Благословенне Тернопілля», яка відбувала 14 лютого цього року у Києві.

За інф. Муніципального Галицького камерного оркестру

facebook

Нема так зле

ВОЛОДИМИР ГЕВКО,
РЕКЛАМІСТ:

— Нема так зле, щоб не вийшло на добре. Нестабільність нацвалюти за останні роки призвела до небувалого стрибка обчислювальних навичок українців. Множити та ділити на 8 було відносно просто, і наш мозок атрофувався, не отримуючи складніших задач. Але множити на 27/29 стало корисно для інтелекту. Математичний скіл українця виріс в рази, і результати не забарились. Гонтарева захистила

докторську на тему «Підвищення арифметичних здібностей українців...», а компанія Citizen отримала різке падіння рівня продажів калькуляторів за 2015/16 роки. А значення числа Пі... українці зараз розуміють найкраще за усі національності на світі.

Пам'ятає розтиражовану історію про українку, яка отримала премію за розв'язання математичної задачі століття? У неї просто була валютна іпотека.

facebook

Циганське життя

МИРОСЛАВА МУКВИЧ,
СТУДЕНТКА:

— П'яний чоловік впав і розбив носа біля «Сільпо». Його працівники одразу прийшли на допомогу знедоленому і викликали швидку. Однак, як розповіла одна із працівниць, тернополяни були байдужими до чужого горя.

— Тільки одна дівчинка підійшла до чоловіка, щось запитала у нього, а решта проходили повз, — каже

жінка. — Ось бачите, з вікон виглядають люди. Напевно, якби не ми, то так і лежав би. Стануть, подивляться і підуть.

Чоловік чекав на швидку і тихо нарікав на долю: «Циганське життя мені набридло, а Порошенко — бандит». Через 15 хвилин приїхала швидка допомога. Дівчата були максимально ввічливі з нетверезим.

facebook

Курник у соцмережі

ЗОРЯНА БИДАС,
ЖУРНАЛІСТ:

— Я давно не була в курниках, але у дитинстві мала такий досвід. Кумедно було спостерігати за поведінкою цих свійських пташок. Коли одній курці щось не подобалось, вона починала голосно й обурливо кудкудакати. А

за нею — всі її друзі. І вже не було зрозуміло, чи вони підтримують ту курку, чи, навпаки, сперечаються з нею. Останнім часом ФБ нагадує курник. І я одна курці щось не подобалось, вона починала голосно й обурливо кудкудакати. А

facebook

Потрібно балувати

НАДІЯ ГЕРБИШ,
ПИСЬМЕННИЦЯ:

— Я вірю, що дітей потрібно балувати. Аж настільки, наскільки вистачає щедрості серця. Вірю, що недосипання через роботу вночі задля жвавої гри вдень, що втома, відсутність особистого простору, усе це — нормально і навіть кльово. Бо діти швидко виростають, і діти — це круто.

Але також вірю в те, що ресурс щедрості серця треба поповнювати. Бо люби ближнього, як самого себе. І для цієї любові є сотні розмаїтих способів. Однак мені найприродніше виявляти її щодо себе через подорожі й читання, прогулянки й роботу, навчання і кавування десь...

facebook

Про надлюдину

АНДРІЙ ЯНОВИЧ,
ЖУРНАЛІСТ:

— Є в Україні такий дядько — Олег Лебедев. Так от, поки ми з вами займалися всілякою фігнюю, він дев'ять разів пробіг 5 000 км, у 2013-му фінішував на IronMan — дистанція вплав завдовжки 3,8 км, потім 180 км ровером, а згодом — ще повний марафон 42,195 км бігом. Усе це за 11 годин. Купу разів організував надзабіги в Україні на 6-48 годин. А от тепер записався

на 26-кілометровий заплив. На вигляд чувак непоказний, але він дійсно якийсь магічний. Яюсь, шукаючи техніку підготовки до марафону, я випадково дізнаюся про його існування з інтернету. І вже наступного дня випадково натикаюся на нього в Тернополі. Після балачки з ним я записався на 6-годинний забіг у Києві і навіть отримав там бронзу, втиснувши 59 км...

facebook

Гармонія в числі «Пі»

ІГОР ГОСПОДАРСЬКИЙ,
ЛІКАР, ВИКЛАДАЧ:

Сьогодні — день числа Пі. Математики (а тепер ще й музиканти) вірять у внутрішню гармонію цього безкінечного числа. Наочним прикладом цієї гармонії є коло — одна з найдосконаліших геометричних фігур, а також — дивовижна музика.

Взагалі в основі краси і гармонії лежать такі от без-

конечні величини. Наприклад, золоте січення, яке визначає пропорційність витонченої архітектурної споруди чи красу людського тіла. У нашому сприйнятті світу закладена якась «програма», яка дозволяє з першого погляду розпізнавати цю гармонію навіть тим, хто далекий від мистецтва і математики.

Колонка Олександра ВІЛЬЧИНСЬКОГО

Парасюк

Парасюк — як Кармелюк чи, можливо, Довбуш, а чи й навіть Іван Сірко. Я не так про конкретну особу, як про явище, феномен. У такі, як зараз, переломні моменти історії обов'язково мав би з'явитися хтось із набором подібних якостей. Отож замість убитого Сашка Білого — Володя Парасюк. А могло б бути, що і Білий, і Парасюк. Це як уособлення бунтарського духу, нестримного й некеро-ваного. Бо ж, скажімо, роль того ж Сірка у період після нашої перемоги над московитами у відомій битві під Конотопом також можна вважати невинуватою еґоїстичною. Так і до Парасюка можна мати купу претензій, але своєю бунтарську роботу він робить. Вийшов на сцену, гукнув — і бандюкович утік, що й «протівсіхи» не допомогли. Почав так звану блокаду, і врешті-решт вже й влада приєдналася. Бо у влади, якщо вона справді хоче бути виразником народних прагнень, просто не було інших варіантів. Хоча з історії відомо, що часом і народ може помилятися. І все ж, якби треба було обирати між Парасюком і Ахметовим, то однозначно обрав би Парасюка. А якби між Парасюком і Порошенком? Тут уже не все так однозначно. Бо хаотична руйнівна енергія Парасюка хороша у боротьбі, але малоефективна в управлінні. Ідеально було б якось об'єднати ці дві парадигми. Поки що їх до певної міри об'єднує наявність спільного російського ворога. І хоча зараз на адресу Парасюка летить чимало критичних стріл, думаю, все ж свою роботу він зробив, як умів. У стратегічному вимірі ця «блокада» ще зіграє свою позитивну роль, і не лише у зменшенні статків Ахметова.

Колонка Наталки Колтун

Просто накипіло

Друзі! Можна я сьогодні побуду серйозною? Тільки сьогодні, обіцяю.

Дуже неприємно читати, коли «експерти», які тямлять абсолютно в усьому — від впливу місячного сяйва на ріст телеграфних стовпів до алгоритму роботи журналістів — починають називати нас журнашлюхами, продажними тощо. Пропоную нарешті розібратися в термінології.

Я не володію цифрами (вони щодня змінюються), але в Тернополі працюють традиційні (зареєстровані) ЗМІ — 3 телебачення, 4 радіо, до десятка газет з паперовою і онлайнвою версією, власкори всеукраїнських видань і наш одвічний біль — сайти. На жаль, вони не працюють у правовому полі, бо нема такого закону. З одного боку, це добре (бо ж свобода слова), а з іншого — це дає їм право порушувати заповідь, яку ми запозичили у лікарів: «Не нашкодь!». Буду несправедливою, якщо скажу, що всі однакові. Багато з них видають якісні й оперативні новини, місіями є дуже непогані матеріали. Є й такі, що працюють в «оригінальному» жанрі, і в них — свої принади. І повірте, нема нічого поганого у тому, що вони заробляють гроші з реклами, у тому числі з політичної. Ви ж за булочки не працюєте?

Але є сайти, які за 300 гривень (читайте «30 срібняків») готові поливати брудом і при цьому переконані, що це лиш бізнес... Так-от. Від імені своїх колег, 99% з яких є нормальними фахівцями, прошу припинити називати засобами масової інформації «зливні бачки», а власників інфобізнесу — журналістами. Не ототожнюйте! Журналістика не має нічого спільного з такими ресурсами. Не називаю нікого особисто. Думаю, читачі (слухачі, глядачі), які вміють включати мозок, розберуться самі.

Зворотний бік презумпції

ІГОР ДУДА

Про наш правовий «беспредел» доводиться чути на кожному кроці, а в ролі моделі торжества правосуддя неодмінно наводиться «західна» юстиція. І закон там діє не вибірково, і поліцейські не підкупні, і судді незалежні, і...ще ціла купа всіляких аргументів. З цим загалом можна погодитися, однак не без маленького уточнення: кожне правило має винятки. Отже, про один із них. Джон Готті, бос однієї з сімей нью-йоркської мафії, надаремно мав прізвисько «Тєфлоновий дон». Усі спроби американської Фе-

миди посадити його за грати довго закінчувалися нічим — «хрещений батько» уміло обминав наставлені на нього пастки, залякував і усував свідків, зображав ображену невинність і або виявлявся повністю виправданим, або ж отримував сміховинні терміни ув'язнення.

А ще весільний дон дуже любив свого сина Френка. У 1980 році 12-річний Френк Готті загинув, потрапивши під колеса автофургона, яким керував сусід. І хоча суд визнав бідолашу невинним у смерті хлопця, Джон Готті дав ясно зрозуміти, що поквитається з ним. Сусіду почали надходити анонімні листи й дзвінки з погрозами. Доведений до відчаю чоловік звертався у поліцію, але

там лише розводили руками і врешті-решт порадили йому переїхати якнайдалі від мстивого мафіозо. Він уже збирався це зробити, але не встиг. Одного вечора, коли він припарковував авто біля будинку, до нього в темряві підійшли троє чоловіків, оглушили ударом палиці, закинули у фургон і...більше його ніхто не бачив. Попри те, що за цим зникненням явно маячила тінь Джона Готті, він і цього разу вийшов сухим із води. «Тєфлоновий дон» знову скористався доведеним до абсурду принципом презумпції невинності. Він продовжував правити своєю кримінальною імперією аж до 1992 року, коли нарешті його «тєфлонове покриття»

дало фатальну тріщину: його перший заступник, рятуючи власну шкуру, погодився співпрацювати з властями й розповів чимало цікавого про свого боса.

За вбивства і рекет Джона Готті засудили до довічного ув'язнення без права на дострокову амністію. Щоб почути вирок із таким формулюванням у ліберальній Америці, треба було добряче «постаратися». Втім, сидіти надто довго «Тєфлоновому дону» не довелося — у 2002 році він помер від раку горла. Справедливість торжествувала. Але чи не запізно? Адже ще до того, як його довічно запроторили за грати, Джон Готті вже безліч разів заслужив на почесне місце на електричному стільці.

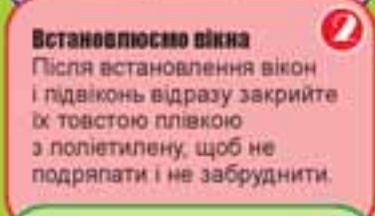
Робимо ремонт. Що за чим.

Щоб ремонт не перетворився на нескінченний процес, який забирає час і ресурси, до нього потрібно правильно підготуватися. Для цього слід скласти детальний план.

1 Малюємо план, купуємо матеріали

Насамперед малюємо план ремонту або замовляємо дизайнерський проект. Визначіться, чи необхідне перепланування приміщення. Закупіть необхідні будматеріали.

2 Встановлюємо вікна

Після встановлення вікон і підвіконь відразу закрийте їх товстою плівкою з поліетилену, щоб не подряпати і не забруднити.

3 Встановлюємо сантехніку

Малюємо схему. Розводимо і під'єднуємо каналізаційні труби для холодної і гарячої води.

4 Розводимо електропроводку

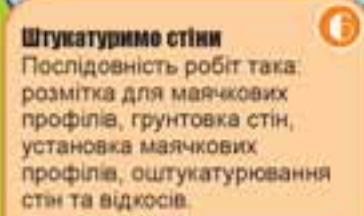
Прокладаємо і розводимо електрокабелі та кабелі для інтернету, телефону, телебачення і сигналізації.

Важливо: перед укладанням кабелів зробіть на стінах розмітку виведення розеток і вимикачів. Намалюйте схему електропроводки. Вона потрібна, щоб потім випадково не пошкодити проводи, коли будете свердлити отвір, забивати цвяхи тощо. У кухні, туалеті, ванній перед прокладанням електропроводки потрібно розвести труби та виконати інші, пов'язані з цим роботи. Стару проводку бажано замінити, тому що сучасна техніка потребує потужніших кабелів.

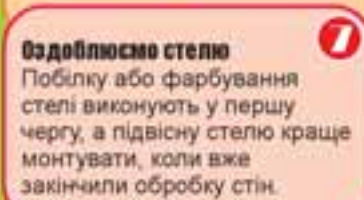
5 Готуємо підлогу

Встановлення теплої підлоги, стяжка і вирівнювання. Коли покладете і вирівняєте стяжку, слід дочекатися її повного висихання. Для різних матеріалів час висихання різний. Уважно прочитайте вказівки в інструкції або на упаковці.

6 Штукатуримо стіни

Послідовність робіт така: розмітка для маячкових профілів, ґрунтовка стін, установка маячкових профілів, оштукатурювання стін та відкосів.

7 Оздоблюємо стелю

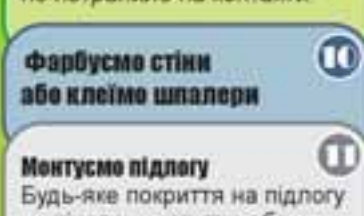
Побілку або фарбування стелі виконують у першу чергу, а підвісну стелю краще монтувати, коли вже закінчили обробку стін.

8 Шпаклюємо стіни, вкладаємо плитку

9 Монтуємо розетки і вимикачі (без рамок)

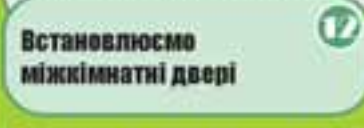
Обов'язково заклейте їх плівкою, щоб під час наступних етапів нічого не потрапило на контакти.

10 Фарбуємо стіни або клеїмо шпалери

11 Монтуємо підлогу

Будь-яке покриття на підлогу — лінолеум, плитка або паркет — треба вклати, коли готові стіни і стеля.

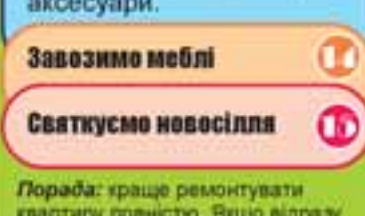

12 Встановлюємо міжкімнатні двері

13 Чистовий монтаж

Встановлюємо рамки на розетки, світильники, батареї, кондиціонери. У туалеті ставимо сантехніку, змішувачі, аксесуари.

14 Завозимо меблі

15 Святкуємо новосілля

Порада: краще ремонтувати квартиру повністю. Якщо відразу відремонтувати житло проблематично, починати ремонт треба з найдальшої від вхідних дверей кімнати. А продовжувати, поступово наближаючись до виходу. Ремонтні роботи у коридорі і вітальні проводять в останню чергу.

За інформацією тернопільських майстрів

Підготував Віталій Антоноук, 097-184-17-38, vitaliy.antonyuk@gmail.com

394024_inf

У ТЕРНОПОЛІ З'ЯВИВСЯ НОВИЙ ЯКІСНИЙ ТА СМАЧНИЙ ХЛІБ

БЛОГ

ПРЕС-СЛУЖБА ПАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ»

На столі в кожній українській родині обов'язково має бути буханець запашного та смачного хліба. Жодна страва не може зрівнятися з хлібом за способами його приготування і розмаїттям готових виробів. І хоча всі звикли до того, що хліб буває «чорний» та «білий», насправді його різноманіття може вражати.

Хліб відрізняється за видами борошна, якістю, умовами приготування та рецептурою тіста, характером випікання, формою. Доказом цього є широкий асортимент хлібобулочних виробів, який презентує компанія «ТЕРЕМНО ХЛІБ», що вже давно відома споживачам Західної України. А відтепер посмакувати оригінальним і доступним хлібом та фірмовими смаколикками від «ТЕРЕМНО» зможуть і тернопільяни.

«Фінські» хлібці з висівками, хліб «Домашній» на заквасці, пшеничний, «Родинний», «Любительський», заварний із журавлиною, прянозерновий та «Юрївський», батони «Запашний», «Дорожній» та «Файний», булочки «Сезам», смачнющі кекси, пряники, здоба та печиво

— це далеко не весь асортимент, який стовідсотково припадає до смаку жителям Тернополя. Один тільки перелік смаколиків та випічки викликає бажання поласувати ними!

Ніжні, повітряні і рум'яні вироби з тіста — ось що допоможе потішити рідних та близьких щодня. Легкі булочки й ароматні пиріжки зроблять ситним звичайний збульйон, а здобні тістечка з гарячим чаєм внесуть затишок і зігріють холодним вечором. Любителів здоби порадують вироби з пісочного, бісквітного, дріжджового тіста.

Увесь хліб та випічку від заводу «ТЕРЕМНО ХЛІБ» створюють за допомогою сучасних виробничих технологій, із дотриманням традиційних рецептур, тому кожна хлібина, виготовлена дбайливими пекарями «ТЕРЕМНО ХЛІБ», пахне домашнім затишком, відомим з дитинства.

Як випікають найсмачніший хліб?

Щоб продукція завжди була смачною і корисною, на виробництві неухильно дотримуються таких основних технологічних правил:

1) використання лише НАТУРАЛЬНОЇ СИРОВИНИ;

2) РЕТЕЛЬНА ПЕРЕВІРКА У ЛАБОРАТОРІЇ кожної партії продукції на відповідність якіс-

ним показникам;

3) застосуванням СУЧАСНОГО ОБЛАДНАННЯ, що дозволяє отримувати смачний хліб без покращувачів.

Усі вироби відповідають вимогам ДСТУ ISO 9001, а це означає, що продукція «ТЕРЕМНО» — безпечна і ви можете з користю споживати її самі та давати діткам.

Тож не забудьте скуштувати найсмачнішу випічку, яка задовольнить найвибагливіші смаки! Переконайтеся самі — з продукцією «ТЕРЕМНО ХЛІБ» кожен ранок стає початком успішного дня!

ІСТОРІЇ ЛЕГЕНДАРНОГО НАРАЄВА

Мандри ■ Кажуть, тут жили люди-велетні, рівних яким не було у світі, а дивні істоти-жінки мали такі великі груди, що носили їх на плечах

НАЗАРІЙ НАДЖОГА, 0-98-123-17-17,
NAZAR.NADZHOGA@GMAIL.COM

На узліссі — урвище. Поблизу нього три області Західної України сходяться до одного стовпа. Кілька кілометрів на північ від стовпа стоїть церква. Удар блискавки запалив її покрівлю, і у попелі знайшли старий літопис хворого священика. Парох вів записи про життя Бережанщини сотні років тому.

Щоб побачити з'єднання трьох областей та церковну реліквію, прямуємо у Нараїв. Село розкидане аж на восьми тисячах гектарів Бережанського району. Площа Нараєва — у півтора раза більша за площу Тернополя, але там живе близько 1,7 тисячі жителів.

У долинах Замкової гори

Вулиці Нараєва — у долинах між височинами Опілля. Подекуди окремі хати стоять на самісінькій узліссі. Колись це був десяток окремих населених пунктів: Нараїв-місто, Нараїв-село, Лани, Четві, Запуст, Колонія, Кордон, Висока Гора, Кіляшків, Гута Скляна, Загорода, Шкрибівка, Михальська. Деякі з них уже незаселені, хоча де-не-де збереглися хати.

Колись на горі стояв замок, обнесений високим дерев'яним частоколом. Донині уже й сліду тієї фортеці нема, лиш гора зберегла назву Замкова.

Дуляби чи Кулеби

Свого часу село мало чотири школи: дві загальноосвітні, дев'ятирічка і для початкових класів. Зараз працює лише одна — загальноосвітня. Директором є Ольга Сімора. Питаємо у неї, як зручніше добратися у село Дуляби, від якого близьенько до

вали колибами. Від того нараївці дали кожному чоловікові фамілію Кулеба. Багато наших дівчат за них вийшли заміж, — розповів місцевий художник і краєзнавець Микола Красниця.

Назву Дуляби село отримало від радянської влади в 1952 році. Саме тоді в західних областях УРСР розпочинають проводити адміністративно-територіальну реформу з укрупнення районів, колгоспів та населених пунктів. Того ж року хутори навколо Нараєва об'єднують в один населений пункт.

«Село тоді вимирило...»

Нараїв оточений лісами, горами, має свої легенди та міфи.

— На Кулебах в долині є чортів камінь, — розповідає вчителька географії Ярослава Красниця. — Якщо дивитися з гори хутора в долину, то видно Подусілінську церкву (Подусільна — сусіднє село, Львівська обл. — прим. авт.). Села не видно, а тільки купол церкви. Є легенда, що чорт вночі ніс камінь, аби кинути на тую церкву, але не встиг. Заспівав когут, дідько став безсилим і лишив камінь при дорозі в долині.

На краю лісу недалеко за будовами колишнього колгоспу — холерний цвинтар. Пошесть холери тут була в 1830 році.

Поширення пандемії «собачої хвороби» в Галичині історики пов'язують із придушенням польського повстання Російською імперією. Саме у серпні 1830 року поляки організували збройне повстання за незалежність Речі Посполитої від Росії. Царські війська, які до того кілька років воювали на Закарпатті і Балканах з персами і турками, прийшли у Східну Європу, зокрема і на Волинь. Вояки холери з Азії принесли

«Першими поселенцями на хуторі були опришки. Коли спіймали Олексу Довбуша, повстанці з Карпат прийшли в околиці Нараєва. Вони мали сильну конспірацію. Їх фамілій ніхто не знав...»

центру Галичини.

— Ні, насправді це не Дуляби. Хутір називається Кулеби. Напевно, назва пішла від того, що там було багато жителів, які так писалися — Кулеба. Я тут народилася і виросла. Споконвіків ніхто в нас не називає Кулеби по-іншому. Це хтось колись зробив помилку на картах, — каже Ольга Сімора.

Першими поселенцями на хуторі були опришки.

— Коли спіймали Олексу Довбуша, повстанці з Карпат прийшли в околиці Нараєва. Вони мали сильну конспірацію. Їх фамілій ніхто не знав, а хто знав — не говорив, щоб поліцаї хлопців часом не ловили. Опришки біля лісу збудували собі дерев'яні хати, які вони називали

спершу в Росію, а потім смертельна хвороба пустила свої «кігті» в європейські країни.

— Село тоді буквально вимирило. Моя бабуся мені розказувала, а їй розказувала вже її бабуся, що коли в Нараєві фірами везли ховати людей, то процесія тягнулася від найдалшого кінця села аж до цвинтаря, — пригадує Ярослава Красниця.

Люди-велетні та істоти-діві

У Нараївському лісі холерний цвинтар можна розпізнати за одним кам'яним хрестом та виритим ровом навколо кладовища. Поховання займає майже півгектара. Ця земля поросла буками і модринами. Ніхто не сміє там жодного дерева зру-

ФОТО НАЗАРІЙ НАДЖОГА

Чортів камінь у Дармоносівій долині

Топографічна карта околиць села Нараїв Бережанського району

бати.

Гори, ліси, долини... Тут є свій унікальний фольклор, можливо, навіть описаний у церковних книгах.

— На он тому полі було пасовище, — показує вдалину пані Ярослава. — Чи правда, чи ні, але люди давно переказують одне одному. Блудили тут діви-істоти. Кажуть, що навіть у церковній книзі про них написано. Мали вони такі великі груди, що закидували їх аж на плечі. Коли пастухи на пасовиську пекли картоплю, ті істоти приходили до пастухів і просили в них їсти. З одержі у жінок не було нічого, лиш довге волосся до землі, яким прикривали все тіло.

Це не єдиний фольклорний переказ у Нараєві про незвичних людей. Місцевий художник і краєзнавець, колишній вчитель географії та історії Микола Красниця теж розповів про дивну знахідку кісток на перетині XIX-XX століть:

— Моєму батькові було тоді сім-вісім років, — пригадує чоловік. — На оту школу, що зараз працює і називається середня, копали фундамент. У центрі Нараєва взагалі був колись цвинтар, не тепер, де зараз. Село в попередніх століттях розташовувалося в долинах, а не на горбах. Риючи фундамент, знайшли рештки двох людей. Тато казав, що в них були такі великі кістки, що подібних високих людей нема на світі.

Джерела покажуть лише місцеві

Мандруємо далі лісом, коли вгору, коли вниз. Поповнити запаси води можна в кришталево чистих джерелах, що б'ють з-під вапнякових порід. Щоправда, віднайти ці джерела в лісі доволі нелегко. Лише місцеві можуть

Біля джерела Шумовська криниця

Єдиний збережений хрест на холерному цвинтарі

Загальноосвітня школа села Нараїв

показати. Одне із джерел має назву Шумовська криниця — від шуму води, яка клекотить каменистими виступами майже через того ж дідька, який даремно удосвіта волочив каменюки, аби кинути на церкву.

Звичайно, багато з розказаного — це лише легенди і міфи, це визнають навіть педагоги Нараєва. Та все ж іноді цікаво послухати і зберегти в пам'яті народний фольклор, що передається з покоління в покоління. Хтозна, може, частка правди у легендах є.

Висота і діаметр чортів каменя, чи то пак вапнякової брили, — близько трьох метрів.

ЕКСКЛЮЗИВ

Подорож до центру Галичини — це журналістсько-краєзнавче дослідження про історію та народні перекази околиць села Нараїв Бережанського району. Грунтується воно на історичних фактах, документах, розповідях

краєзнавців та істориків. Весь цикл дослідницького репортажу складатиметься з десяти частин. Повну ілюстровану версію «Подорожі до центру Галичини» читайте та дивіться на сайті te.20minut.ua.

Читаю, бо мені це подобається

СЕЛЕСТЕ ІНГ "НЕСКАЗАНЕ"

Анастасія Величко, бухгалтер:

— Судячи із яскравої обкладинки, це мало бути легке читиво про сімейне життя і стосунки. А насправді, коли перегортаєш останню сторінку, виникає відчуття спустошення і безсилля.

Знаєте, є книги, які змушують тебе вести внутрішні діалоги із героями історії. "Несказане" — саме з таких. Коли ти люто ненавидиш когось з описаних людей або хочеш взяти іншого персонажа за "шкірки", труснути ним добре і спитати: "Дурню, що ж ти робиш?", а потім ще й ляпасів надавати, щоб до нього точно дійшло.

Дуже правильно писав Іздрік: "Говори зі мною, хай навіть слова ці нічого не змінять!". У цій книзі ніхто навіть не намагався ні з ким поговорити. А звідси й всі біди. Сумна історія, але варта уваги.

СВІТЛАНА АЛЕКСІЄВИЧ "ЧОРНОБИЛЬСЬКА МОЛИТВА — ХРОНІКА МАЙБУТЬОГО"

Андрій Степанов, дизайнер:

— Це книга не на один вечір, навіть не на один тиждень. Ти не будеш її смакувати, розтягувати задоволення, але й "проковтнути" її, аби швидше збутися, — якесь лицемірство.

Книги Алексієвич — це хороший приклад журналістики, коли матеріал збирають роками. Вона спілкувалась із десятками людей. І не з владою, не з чиновниками, а простими робітниками, пересічними громадянами, які були очевидцями тієї катастрофи.

Що ж до "Чорнобильської молитви", то, прочитавши її, розумієш, що найбільша трагедія була не в самій катастрофі, а в тому, що вона трапилася в Радянському Союзі. Були б це Штати, Німеччина чи Японія — наслідки були б не такими катастрофічними. А в СРСР у багатьох людей просто не було шансів.

«ФЕРЕНЦ-ФЕСТ» КЛИЧЕ НА ЧАРДАШ, БОГРАЧ ТА РОК

Фестиваль

■ Посмакувати смачними стравами угорської кухні, поспілкуватися із власником стародавнього замку, торкнутися дерев, які «чули голос самого Ракоці» зможуть усі, хто 6-8 травня завітає до Бережан

ІРИНА НЕБЕСНА, 0-98-950-56-57,
IRYNA.NEBESNA@GMAIL.COM

У травні цього року виповнюється 314 років від часу проголошення відомої відозви угорського провідника антигабсбурзького повстання Ференца Ракоці II, яку він написав у Бережанах. З цієї нагоди в місті вже вдруге відбудеться фестиваль, який на честь угорського народного героя. Такий українсько-угорський фест покликаний познайомити обидва народи із їхньою спільною історією.

— Історія Угорщини, Польщі, Словаччини та України тісно пов'язана з іменем славетного героя угорського народу Ференца Ракоці II, — розповідає мер Бережан Володимир Музичка. — З 1703 до 1708 року Ференц жив та працював у Бережанах. Саме там він і написав відому "Відозву угорського народу". Тому було б некоректно, якби ми це не відзначали у нашому місті й не запрошували гостей. Цього року ми мали можливість відвідати Словаччину, містечко Кошице, де похований відомий полководець. Ми зустрічалися з угорцями, які надзвичайно поважають його роль в історії. Для угорців Ференц Ракоці II — як для нас Богдан Хмельницький.

У підручниках з історії Угорщини вказано, що життя Ракоці в певний період було тісно пов'язане із Бережанами. Однак угорці чомусь вважають, що саме місто вже має вигляд Помпей, жартує пан Музичка.

— Перший "Ференц-фест" ми провели торік, — продовжує мер Бережан. — Він дуже сподобався як місцевим, так і гостям міста. Приїжджали навіть угорці із Берегового та Мукачєвого. Цього року надійшло досить заявок і від поляків та словаків — вони також хочуть відвідати фестиваль.

Створять маршрут Ференца Ракоці II

Поїздка організаторів до містечка Кошице відбулася на запрошення генерального консула Угорщини, розповідає ідейний натхненник фестивалю, історик Сергій Ткачов.

— На спільній зустрічі пролуна-

Ференц Ракоці II сім років прожив у Бережанах після вигнання. Саме він був очільником повстання куруців проти панування Габсбургів

ла пропозиція про створення європейського туристичного шляху імені Ференца Ракоці II. В Раді Європи підтримують такі проекти, які об'єднують кілька країн Євро-союзу. Перспективними вважають ті, які захоплюють і країни, що поки не входять до ЄС, — каже пан Ткачов. — Зокрема, це і Україна. Тож було приємно почути пропозицію щодо приєднання містечка Бережани до цього європейського туристичного маршруту.

Тож українська сторона вже

Співпраця між містами допоможе відновити

Бережанський замок, бо в нашій державі коштів немає.

Поляки обіцяли дати кошти на відновлення каплиці.

А от замок можуть допомогти врятувати угорці

подала офіційну заяву на долучення до проекту. Документ зараз на розгляді в організаторів. До слова, їхня штаб-квартира розташована в угорському містечку Шарошпатак. А саме в замку цього містечка є центральний музей Ференца Ракоці і один із найбільших у країні музеїв зброї, зауважив Сергій Ткачов.

— Ця співпраця між містами могла б допомогти відновити Бережанський замок, бо в нашій державі на це коштів немає, — додає пан Ткачов. — Минулого року поляки обіцяли дати гроші на відновлення каплиці у Бережанах — ця сума піде на накриття будівлі, аби її не руйнували дощі. А от сам замок можуть допомогти врятувати угорці. Принаймні можна спільно облаштувати кімнату в пам'ять про Ференца Ракоці II.

Тож у перспективі цілком імовірно є підписання угоди про співпрацю між Бережанами та Шарошпатаком. Розмови про це між міськими головами вже були. А проведення фестивалю допоможе цьому процесу, пере-

Торік на фестивалі всіх охочих вчили традиційних угорських народних танців та готувати національні страви

конані організатори свята.

— Лунають такі закиди, мовляв, зараз не час проводити в Україні фестивалі, особливо на Тернопільщині. Але хоча нагадати, що такі події мають не тільки історичну, культурну, економічну складову, а й політичну. Бо ж усім відомо, що на кордонах-околицях будь-якої держави розвиваються центробіжні політичні сили. Не минули вони і Закарпаття. Тому ми не повинні закривати очі на них. А фестивалі, на які приїжджають наші українські угорці,

фольклор. Тепер планує приїхати і до нас, аби дізнатися більше про пісні Бережанщини і виступити тут на фестивалі.

Міклош — угорський рок-музикант, закоханий в українську пісню, уточнює пан Ткачов.

— Він возив тих полтавських "бабушок" до Угорщини, вони весь Будапешт підняли на ноги, — сміється Сергій Ткачов. — Міклош робить рок-обробки народних пісень, те ж він хоче зробити і з нашими піснями.

Також до участі у фестивалі долучився скульптор Ліланд Беті. Він пообіцяв нам зробити скульптури із дерев, які чули самого Ракоці. Ліланд працює лише із мертвими деревами, тобто сухими. Зараз він у пошуку матеріалу, адже йдеться про дерева, яким уже понад 300 років.

Тож фестиваль розпочнеться задовго до 6-8 травня — часу свого проведення. Адже Ліланд Беті приїде заздалегідь працювати над скульптурами. Пан Міклош прибуде до Бережан за два тижні до фесту — вивчати місцеву пісню.

— Крім того, у нас буде цікавий гість — Йосип Бартош. Він орендар замку в Чинадієвому. Це людина, яка відновлює будівлю, кімнатку за кімнаткою. Зараз у замку є картинна галерея. Крім того, там проводять фольклорно-мистецькі вечори для туристів. Йосип Бартош — художник, композитор і поет. Тож він приїде не сам, а зі своїми картинами, і ми проведемо мистецький вечір, продовжує Сергій Ткачов.

Наразі ж організатори звертаються до жителів Бережан, аби допомогли із розміщенням гостей фестивалю у своїх садибах. А також до підприємців, які хочуть взяти участь у гастрономічній частині дійства. Зголошуватись можна у „Фейсбуці" на сторінці "Ференц-фесту".

ЯК СТАТТЯ З ГАЗЕТИ СТАЛА ФІЛЬМОМ

Прем'єра ■ Творці фільму «Старий і мімоза» розповіли, за що їх хотіли побити продавці квітів

ЛЕСЯ ЗАМОРСЬКА, 0-97-504-25-48,
LESYA.ZAMORSKA@GMAIL.COM

Прем'єрний показ короткометражного фільму «Старий і мімоза» відбувся 8 березня у тернопільському «Палаці кіно» у рамках акції «КіноСереда». Зал був переповнений, тому близько півсотні глядачів спостерігали за перебігом подій на екрані стоячи.

Зазначимо, що тизер до фільму і соціальний ролик до стрічки можна побачити на youtube. Ролик уже набрав 200 тисяч переглядів.

Почуття — як гілочка мімози

«Старий і мімоза» — це історія, що вселяє надію і не дає втратити віру людям, які опинилися у складній життєвій ситуації.

«Старий і мімоза» — це історія, що вселяє надію і не дає втратити віру людям, які опинилися у складній життєвій ситуації. Все почалося зі статті в одній тернопільській газеті

За сюжетом у старого чоловіка є важкохвора дружина, яку він хоче привітати з 8 Березня. На останні гроші збирається купити їй гілочку мімози. Але жінка, яка продає квіти, сприймає його за жebraка і дуже зверхньо з ним поводить, відламуючи найменшу гілочку. Схвилюваний старий плаче від гіркоти і приниження.

Та раптом втручається молодий чоловік, який купує цілий букет мімози, а також торт і пляшку вина, щоб засмучений старий зміг достойно привітати свою дружину. А далі — вражаюча сцена, яка викликала сльози у більшості глядачів: хвора жінка здивовано усміхається, коли бачить букет мімози в руках свого коханого.

Режисер і сценарист стрічки — випускник театрального відділення Тернопільського педуніверситету Андрій Мрига. Продюсер — студент факультету мистецтв педуніверситету Анатолій Осадчий, оператор — Іван Заставецький. У фільмі знялися актори тернопільського драмтеатру Михайло Безпалько, Віра Самчук, Євген Лацік, Ірина Складан, Маргарита Василюшин, Юлія Небесна, Софія Капуш та інші.

Починав 60 років тому

Тривалість стрічки — 45 хвилин. До речі, стрічку планують скоротити на 12 хвилин і зробити її театральну версію для розміщення в інтернеті. Про це повідомив режисер фільму Андрій Мрига у відеозверненні перед початком сеансу. Також він попросив глядачів писати свої відгуки про фільм у соцмережах.

Після перегляду короткометражки глядачам показали і фільм про роботу над стрічкою «Старий і мімоза». Творці фільму розповіли, як відбувалися зйомки.

— Робота над фільмом розпочалася ще у 2016 році, — каже продюсер стрічки Анатолій Осадчий. — Ідея щось зняти виникла у нас з Андрієм Мригою ще кілька років тому, коли ми почалися навчатися на театральному відділенні педуніверситету. Сюжет знайшла викладач Ірина Складан. Робота над фільмом почалась о третій годині ночі, коли Андрій написав мені: «Чи згоден ти разом зі мною зняти фільм?». Я погодився, навіть не знаючи, про що саме буде ця стрічка.

Продакшн і постпродакшн тривав майже дотепер, тому що фільм про фільм, соціаль-

ний ролик і анотацію писали протягом року.

Актор тернопільського драмтеатру Михайло Безпалько був надзвичайно схвилюваний прем'єрою у «Палаці кіно», адже саме на цій сцені він розпочинав творчу діяльність.

— Сьогодні я подвійно схвилюваний: прем'єрою цього фільму, а також тому, що саме на цій сцені 60 років тому я розпочинав свою творчу діяльність, — сказав Михайло Безпалько. — Після зйомок фільму продавці квітів про мене не забули, вони подарували мені букетик мімози.

Зіграти любов було легко

Про свою роль у фільмі розповіла актриса Віра Самчук.

— Я прочитала сценарій і погодилася зіграти, хоч на той час почувалася пригніченою після похорону мами, — зазначила вона. — Андрій мене попросив, і я не змогла відмовити, бо хотіла, щоб у його починанні не було перешкод. Можливо, у майбутньому він стане великим кінорежисером. Цей фільм показує ті скарби, які є в душі кожного з нас. Мені здається, якби кожен підняв би їх із глибин, то не було б у нашій державі тієї ситуації, яку маємо тепер.

Також пані Віра зізналася, що коли приступила до роботи, не знала, про що саме цей фільм. Їй лише розповіли про важкохвору героїню, роль якої вона мала зіграти.

— Не було додаткових дублів, все знімали з першого разу, — продовжує Віра Самчук. — Кадр, де моя героїня тягнеться за гілочкою мімози, був моєю

КАДР З ФІЛЬМУ

На початку і в кінці фільму на екрані з'являється головний герой — Михайло Безпалько. Він у вечірню пору йде вулицею Вальною і розминається з молодим чоловіком (Євгеном Лаціком). Пройшовши кілька метрів у протилежних напрямках, чоловіки зупиняються, озираються і кілька секунд пронизливо дивляться один на одного

імпровізацією. Сталося так, що я випадково витягнула саме ту найменшу гілочку, за яку заплатив мій чоловік по фільму. А щодо нашої любові, то хочу сказати, що з перших днів моєї роботи в театрі я усвідомила, що Михайло Васильович — дуже хороший, правдивий і чесний партнер, з ним дуже легко зіграти таку велику любов.

Знімали всього шість днів

Актриса Ірина Складан у фільмі грала хамовиту продавчиню квітів. А ще саме вона знайшла оповідання, на основі якого написали кіносценарій.

— Людей, які продавали і купували квіти, не попередили про зйомки, тому кілька жіночок поривалися бити мене за те, що я нагрубилла старшому чоловікові, — пригадала пані Ірина. — Продюсери зупинили одну таку жінку, не даючи їй увірватися в кадр.

Щодо ідеї фільму, то все почалося зі статті в одній тернопільській газеті, де було надруковане оповідання «Старий і мімоза». Оскільки Ірина Складан викладає сценічну мову в педуніверситеті, то вона зацікавилася цим твором і запропонувала одному студенту прочитати це. Згодом оповідання побачив Андрій Мрига, написав сценарій і зняв фільм.

Зйомки тривали шість днів. «Чистого» матеріалу було на три години, після монтажу залишилось 45 хвилин. Проте стрічку роблять ще коротшою, розповів батько режисера стрічки «Старий і мімоза» Петро Мрига.

— Фільм однозначно вдалий, — поділилася враженнями завідувач літературною частиною Тернопільського драмтеатру ім. Т. Шевченка Ірина Папуша. — Мені сподобався сюжет. Гра акторів неперевершена. Я не змогла стримати сліз. До речі, Михайло Васильович зі своєю дружиною разом уже 50 років, тому добре знає, що таке велика любов, яку він так майстерно втілює у цьому фільмі разом з актрисою Вірою Самчук.

КАДР З ФІЛЬМУ

Старий плакав від гіркоти і приниження, коли продавчиня квітів повелася з ним зверхньо

ЛЕСЯ ЗАМОРСЬКА

Під час перегляду стрічки глядачі не стримували сліз

КІНО
кінотеатр
Сінема Сіті
тел. 47-77-37, квитки — 55-80 грн

«Бєбі Бос»
Анімація, комедія, 22-28 березня, поч. – 19.50, 20.00

«Каліфорнійський дорожній патруль»
Бойовик, комедія, 23-28 березня

«Життя»
Трилер, фантастика, 23-28 березня

«Спліт»
Містичний трилер, 22-28 березня, поч. – 14.40, 17.00, 19.20, 21.40, 23.55

«Красуня і Чудовисько»
Мелодрама, мюзикл, фентезі, 22-28 березня, поч. – 10.05, 12.40, 14.30, 15.20, 17.00, 18.00, 19.30, 20.40, 22.10, 23.20

«Могутні рейнджери»
Бойовик, фантастика, фентезі, 23-28 березня

«Провини наші»
Бойовик, драма, кримінал, 22-28 березня, поч. – 10.00

«Конг: острів черепа»
Бойовик, пригодя, фентезі, 22-28 березня, поч. – 12.00, 16.30, 21.30

кінотеатр
Палац кіно
тел. 52-33-33, квитки – 40 грн

«Будинок навпроти»
Жахи, трилер, кримінал, 23-28 березня

«Червона черепаха»
Мультфільм, фентезі, 22-28 березня, поч. – 14.30

«Віна»
Драма, трилер, 22-28 березня, поч. – 19.20

«Лєв»
Пригодницька мелодрама, 22-28 березня, поч. – 16.00

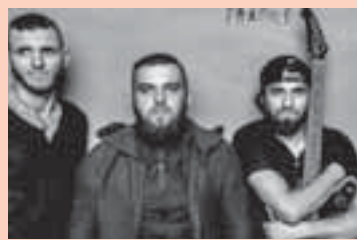
Вистава «Соломон у спідниці»
Вистава «Соломон у спідниці» відбудеться 6 квітня у Тернопільському драматичному театрі. Початок – о 19.00. Це родинна комедія за п'єсою Людмили Уліцької. Есфір мріє про онука. Вона знаходить синові наречену – саме ту дівчину, яка народить довгоочікуване дитя. Та щось йде не так. Незважаючи на волю та впертість Есфір, доля підносить щось цілком інше – і ситуація виходить з-під контролю. Вартість квитків – 100-260 грн.

Завітає піаніст Ігор Грушин
Концерт піаніста і композитора Ігора Грушина буде у Тернопільській філармонії 25 березня о 19.00. Він творить сучасну класику. Стиль поєднує академізм, мінімалізм та неокласицизм. За шість років у музиканта було понад 200 концертів, вийшло 4 альбоми і 6 саундтреків до фільмів. Вартість квитків — 80-120 грн.

Концерт київського гурту IGNEA
До Тернополя вперше завітає київський гурт Ignea (nowoczesne metalowe orientalne). 29 березня о 20.00 в арт-барі «Коза» він репрезентує альбом «znak» Faith. Спеціальні гості: DOMINATOS, Metal neoklasyczny (Київ), SATRIAS, Melodic death metal (Тернопіль). Вхід – 50 грн.

Буде концерт «Без обмежень»
Гурт «Без обмежень» 25 березня приїде у Тернопіль і о 21.00 виступить у пабі «Хмільне щастя». Колектив виконує музичні композиції у стилі рок. Хлопці презентували більше со-рока пісень, вісім кліпів, а також виконали саундтрек до фільму «Німфо» О. Борщевського. Вартість квитків — 100 грн.

Kamasutra від Kolos&Brothers
Триває перший і, можливо, останній тур гурту Kolos&Brothers – проекту лідера та вокаліста «Фіолету» Колоса. Концерт відбудеться 2 квітня о 19.00 в арт-барі «Коза». Гурт репрезентує дебютний альбом Kamasutra. Придбати квитки вартістю 70 грн можна у ЦУМі (Konica).

Представлять альбом
Гурт «Патронічі» запрошує на презентацію нового альбому «Знаєш. Чуєш. Бачиш». Концерт відбудеться 24 березня у пабі «Хмільне щастя» о 19.00. Робота над збіркою тривала з листопада 2016 року до лютого 2017. Вона є новою, свіжою і драйвовою сторінкою у творчості групи. Додатки за тел. 050-437-51-40.

Буде «Ліга сміху. Захід»
ПК «Березіль» запрошує 4 квітня на гумористичне шоу «Ліга сміху. Захід». Зі сцени лунатимуть найсмішніші жарти. Початок – о 19.00. «Ліга сміху» – гумористичний проект, який щороку проводить «Студія Квартал-95». Квитки – у касі ПК «Березіль», ЦУМ (відділ Konica), магазин Konica (вул. Київська).

КЛУБИ
ALLURE CLUB
просп. Злуки, 45,
тел. 098-757-57-57

Найкращі ведучі
Вечірку "Кращі MC України" проводять щосуботи. На відвідувачів чекають MC з усієї країни, весела атмосфера, хіти та конкурси. Початок – о 22.00. Вхід: для дівчат – 50 грн, для хлопців – 80.

RIVERPOOL CLUB
вул. Чумацька, 14,
тел. 067-350-18-81

The Subbotage Party
Щосуботи клуб запрошує потусуватися під найкращу за останні 30 років музику. До 23.00 – вхід безкоштовний, після 23.00 дівчатам – 40 грн, хлопцям – 80 грн.

Discohouse Friday Night
Щоп'ятниці для тернополян – вечори хаусу та лотерея для перших 99 відвідувачів із призами. До 23.00 – вхід безкоштовний, після 23.00 – дівчатам – 30 грн, хлопцям – 60.

БУНКЕРМУЗ
бульвар ім. Т. Шевченка, 1,
тел. 067-350-22-10

Щосуботи запальні сети готують ді з різних куточків України. Потужні біти та яскраві емоції чекають усіх на вечірці. Щосереда у закладі заточують підбори під запальні ритми латино. Для тернополян – сальса, бачата і меренге. Початок розваг – о 20.00. Приходьте з друзями і заряджайтесь позитивом. Вхід – вільний.

ВОМВА, НІЧНИЙ КЛУБ
вул. Братів Гжицьких, 3,
тел. 096-300-11-55.

Ночі флірту
Щонеділі – розкуті та запальні вечіркі. Вхід для хлопців – від 20 грн, для дівчат до 23.00 – безкоштовно, після 23.00 – від 20 грн.

OPERA
Клуб-ресторан щотижня пропонує такі вечіркі: щочетверга – студентські вечіркі (вхід 30 грн), щоп'ятниці – вечіркі у стилі Maxim, щосуботи – Opera Club Show (вхід для хлопців – 50 грн, для дівчат – 30 грн). Упродовж тижня відвідувачі можуть взяти участь у караоке-вечірках. Початок розваг – щодня о 20.00.

ФІЛАРМОНІЯ

Запрошують на вечір романсу
Вечір романсу відбудеться у Тернопільській обласній філармонії 28 березня о 18.30. Учасники дійства – камерний оркестр обласної філармонії (художній керівник та головний диригент Андрій Голодрига), солісти – народна артистка України Наталія Лемішка, Оксана Малецька, Наталія Присіч, Вадим Дарчук, Володимир Шагай. Квитки вартістю 40-50 грн можна придбати в касі філармонії.

ВИСТАВКИ

Живопис львівського художника Сергія Гая
Арт-об'єкти, галерея «Бункермуз»
Виставка творчих робіт учнів
Тернопільської обласної експериментальної школи мистецтв ім. І. Герети, краєзнавчий музей
«Розстріляне новаторство»
Фотодокументальна виставка, до 130-річчя від народження режисера Леся Курбаса, краєзнавчий музей
«І мене в сім'ї великій...»
Шевченківська виставка, художній музей
Живопис Михайла Наума
Виставка картин, художній музей
«Оновлення традицій»
Виставка ікон викладачів і студентів кафедри сакрально-го мистецтва ЛНАМ, галерея обласної організації НСХУ

ТЕАТР

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ОБЛАСНИЙ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА
(бульв. Т. Шевченка, 6). Тел. 52-40-66, квитки від 20 до 40 грн, поч. — 19.00
«Сватання на Гончарівці»
Музична комедія, Г. Квітка-Основ'яненко, 22 березня
«Язичники»
Сімейні сцени, Г. Яблонська, прем'єра до Міжнародного дня театру, 26, 27, 29 березня
«Записки кирпатого Мефістофеля»
Драма, сценічна редакція Вікторії Сиванич за В. Винниченком, мала сцена, 28 березня
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ТЕАТР АКТОРА ТА ЛЯЛЬКИ
(вул. Січових стрільців, 15). Тел. 52-49-54, квитки – 20 грн, поч. – 12.00, 14.30

«Дитина в дарунок»
Трагікомедія на дві дії, М. Лисак, 25 березня

«Поросятко Чок»
Казка-комедія, М. Туровер, 26 березня

СВИНЯЧИЙ СТЕЙК З ОВОЧАМИ-ГРИЛЬ

Смачно ■ «RIA плюс» розповідає про новинки меню та приготування фірмових страв у кафе, барах і ресторанах Тернополя

ІРИНА ЧУБАТА, 098-586-50-62,
IRYNA.CHUBATA@GMAIL.COM

Соковитий стейк зі свинини, смажений на грилі з овочами, — дуже популярний у гостей ресторану „Гуцульщина”, що на вул. Об’їзній. У його непервершеному смаку переконалася і я, коли завітала до цього закладу.

— Стейк може бути різного ступеню просмажування, залежно від побажань відвідувача, — каже кухар Мирослав Лесишин.

— Найчастіше замовляють стейки „медіум”. При такому просмажуванні стейк має світло-рожевий сік, його готують при температурі 180°C протягом 6-7 хвилин. Температура м’яса — 60-65°C.

У меню закладу є два види стейків — зі свинини і телятини. Телячий дорожчий — 89 грн/100 г. Зі свинини — 62 грн/100 г.

— Класичні стейки — це американська національна страва і чи не єдиний цінний внесок США у світову кухню, — розповідає кухар.

— Не випадково саме там виник культ стейка, що став частиною національної культури. І сьогодні саме ця країна є одним із провідних експортерів яловичини. У США її виробництво перебуває під наглядом держави. Там високі критерії відбору м’яса для стейків, відгодівлі, забою і ветконтролю.

Окрім стейків, у ресторані є гриль-меню, а також страви української кухні, зокрема гуцульської.

— Популярними є банош із бринзою та шкварками, юшка з білих грибів, салат „Гуцульський”, дерун гуцульський з білими грибами, свіжина по-домашньому, кров’янка зі шкварками, м’ясо, смажене з цибулею, — перелічує пан Мирослав. — А також наші ковбаси, шинка, хлібець та буженина, які ми готуємо самі.

Скільки чого треба:

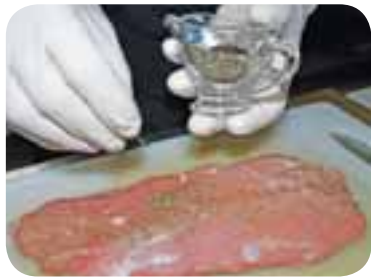
Свиняча вирізка вагою 250 г, 20 г кабачка, 20 г болгарського перцю, 40 г свіжих шампінйонів, кілька ріпчастої цибулі, спеції, соєвий соус, соус „чили”, сушений базилік для маринування.

Кухар Мирослав Лесишин (38 р.): — Дайте готовому стейку хвилину «відпочити» при кімнатній температурі, а тоді подавайте до столу

Зачистити вирізку від плів, відбити, підготувати продукти

Відбити шматок м’яса, замаринувати у спеціях

Порізати овочі шматками, маринувати у соєвому соусі

Обсмажити підготовлений стейк на гриль-сковороді до стану «медіум», коли м’ясо рожеве

Обсмажувати мариновані овочі разом зі стейком до стану легкої хрусткості

Викласти стейк з овочами на тарілку, прикрасити готову страву зеленню

РЕКЛАМА

Гарячі ціни тижня
(з 22.03.2017 по 28.03.2017)

Теплові Насоси від 1000000
для ОПАЛЕННЯ приватних будинків

Підбір обладнання
Монтаж
Гарантія

096 377 1900 (0352) 510-510

ВІКНАР'ОФ ВІКНА • ДВЕРІ
ЛОДЖІЇ • БАЛКОНИ

МАІСТЕР ВІКНАРНОЇ СПРАВИ
ФІРМОВИЙ САЛОН

вул. Князя Острозького, 70.
тел.: (0352) 42-00-52, (097)909-49-46, (097)909-49-43
www.viknaroff.te.ua

LWS 3 NEW 1600 грн.
ClassicLine 400 1880 грн.

ГОТОВІ ДВЕРНІ БЛОКИ ІЗ НАТУРАЛЬНОГО ДЕРЕВА
Розмір 207*87*10

У ВАРТІСТЬ ВХОДИТЬ: дверне покриття, дверна коробка, зовніш. механізм та скло.
Також виготовляємо дверні блоки під замовлення згідно розмірів замовника.

Будсервіс

Старшина фабрика „Будсервіс” м.Тернопіль, вул. Бродівська, 48 (047) 208-14-44, (0352) 25-05-34

ВАРТІСТЬ: **3400⁰⁰ грн**
поладкованіх **2000⁰⁰ грн**

Вхідні двері **MILANO**
УКРАЇНСЬКИЙ ВИРОБНИК

Ми пропонуємо:
вигідний вибір дверей
вигідні замовлення
доставку дверей
встановлення дверей
швидкість виготовлення замовлення
лояльні ціни на товар
високу якість виробів та послуг

м. Тернопіль,
вул. М. Кривоноса, 6
тел.: 53-05-00,
(093) 315-01-45

від **4 400⁰⁰ грн**

Двері міжкімнатні
Склад МДФ, ламінація екостілон
Готовий виріб до 3 тижнів
модель має 3 види дизайну

ПОНАД 100
ДВЕРІ БІЛОРУСЬКИХ МОДЕЛЕЙ

м. Тернопіль
вул. 15 квітня, 5а
(«Сільпо», 2 поверх)
(0352) 511-011
(067) 67 41 800
(050) 60 26 100

Формуємо дилерську мережу

2014⁰⁰ грн

ШАФИ-КУПЕ від виробника

КОМАНДОР

www.komandor.te.ua пр-т. С. Банкерн, 11 Б.
(зуп. Стадіон)
тел. (067) 340 58 94, (0352)42 10 07

від **4 500⁰⁰ грн**

СПОРТИВНІ
НОВИНИ«Нива» зіграє
з «Чортковом»

• Тернопільська «Нива» та ФК «Чортків-Педуніверситет» зіграють товариський поєдинок у рамках підготовки до другого кола чемпіонату України серед аматорів.

Матч відбудеться у Кутківцях 22 березня. Початок гри — о 15:30.

Додамо, що в аматорському чемпіонаті тернопільська «Нива» після першого кола посідає сьоме місце. «Чортків» замикає турнірну таблицю ліги і йде на 11-й позиції. У першому колі «Нива» здобула мінімальну перемогу над чортківцями — 1:0.

Теребовлянці —
найсильніші

• Перемогу у фіналі Дитячої волейбольної ліги України серед 17-річних спортсменів здобули вихованці теребовлянської дитячо-юнацької спортшколи.

Фінальний тур тривав у Теребовлі з 15 до 18 березня. За першість боролися вісім команд з Теребовлі, Вінниці, Києва, Ужгорода, Прилук, Сокаля, Покровська та Вільнянська. Теребовлянські волейболісти потрапили у четвірку, де боролися за 1-4-те місце.

Обігравши в заключний день суперників із Вінниці, підопічні Михайла Туркули вибороли титул чемпіонів України.

Першість —
у кременчанок

• Фінальні змагання обласної першості з футзалу серед дівчат днями відбулися у фізкультурно-оздоровчому комплексі Тернополя. Участь у них взяли шість команд.

Першість здобули вихованки Кременецької спортшколи. У фінальному матчі кременчанки з рахунком 5:1 переграли одноліток із Тернополя. Бронзові медалі у серії післяматчевих пенальті вибороли дівчата з Бережан, обігравши команду Збаража. Організатори назвали кращих у кількох номінаціях: «Кращий воротар» — Христина Кішко (ДЮСШ, Тернопіль). «Кращий бомбардир» — Олена Манзюк (ДЮСШ, Кременець), «Кращий гравець» — Ліана Мострянська (ДЮСШ, Бережани).

«Галичанка»
фінішувала другою

• Друге місце за підсумками першого етапу чемпіонату України з волейболу серед жінок посіла тернопільська «Галичанка».

У заключному турі чемпіонату тернопільянки 18-19 березня двічі з рахунком 1:3 перемогли на виїзді чернігівський «Педуніверситет».

Перше місце у Суперлізі посів юженський «Хімік». «Галичанка» — друга. Третя — луцька «Волинь». А четверте місце виборов вінницький «Білозгар». Власне, ця четвірка незабаром розіграє нагороди чемпіонату України у «Фіналі чотирьох».

ВІД ПОРАЗКИ ФК «ТЕРНОПІЛЬ»
ВРЯТУВАВСЯ НА ОСТАННІХ СЕКУНДАХ

Характер ■

Перші очки у цьому році здобув футбольний клуб «Тернопіль». Нічию у матчі з «Сумами» тернополяни здобули лише на 90-й хвилині

АНДРІЙ ТИХИЙ, 097-636-12-34
ANDRIY.TUKHYI@GMAIL.COM

Бойовою нічиєю 2:2 завершився матч 21-го туру Першої ліги між футбольними клубами «Тернопіль» та «Суми». Поєдинок 19 березня відбувся на Тернопільському міському стадіоні.

Подивитися на оновлений склад ФК «Тернопіль» у першій грі року на міському стадіоні зібралось заledве півтори тисячі глядачів. Публіка не побачила яскравого та комбінаційного футболу, але задовольнилася чотирма взяттями воріт, пенальті та вилученням у суперників.

Першими рахунок відкрили гості. Ударом з пенальті відзначився Олександр Яровенко. Відігратись тернополяни зуміли за п'ять хвилин до свистка на перерву. Найспритнішим після кутового удару у штрафному «Сум» виявився нападник «Тернополя» Юрій Захарків. Не встигли гравці увійти у другий тайм, як сумчани подвоїли рахунок. Дублем відзначився Яровенко. А наприкінці гри за друге попередження поле достроково покинув півзахисник «Сум» Ярослав Захаревич.

ФК «Тернопіль» скористався

У матчі проти «Сум» за ФК «Тернопіль» відзначилися лише новачки

слабкістю суперника, і на останніх секундах гри ще один новачок тернополянин Роман Дацюк забив удруге, подарувавши своїй команді нічию. До слова, у стартовому складі «Тернополя» на поле вийшли одразу шестеро новачків. Окрім згаданих Захарківа і Дацюка, вперше у цьому сезоні зіграли Володимир Пришнівський, Олександр Музика, Роланд Білала та Роман Дорош.

— Команда старалась, але поставлені на гру завдання не виконала, — констатував після матчу директор ФК «Тернопіль» Василь Матвійків. — Причини ми будемо шукати лише у собі. Зауважу, що гравці рідко били по воротах. Були великі розриви між ігровими лініями. Загалом помилок в організації гри вистачало. Крім цього, мало використовували фланги. А у випадку з другим голом кілька

гравців зіграли безвідповідально.

Наставник «Сум» Анатолій Безсмертний відзначив характер обох команд і жагу до перемоги.

— У цьому матчі ніхто не хотів програвати, — каже тренер. — Обидві команди проявили характер. На полі було багато боротьби, тож глядачам ця гра повинна була сподобатися. Ми ж не дотерпіли. Це непотрібне вилучення стало наслідком того, що пропустили гол.

Після нічиєї турнірне становище ФК «Тернопіль» не змінилось. Команда, набравши 11 очок, посідає останню сходинку у турнірній таблиці. У наступному турі тернополянин чекає дуже важке протистояння у Ковалівці. Там наші земляки зустрінуться з місцевим «Колосом», який посідає четверту сходинку й у цьому ж турі обіграє одного з лідерів — рівненський «Верес» з рахунком 2:3.

ДОВІДКА

Турнірна таблиця Першої ліги після 21-го туру:

1. «Лллічівець» (Маріуполь) — 49, 2. «Верес» (Рівне) — 46, 3. «Десна» (Чернігів) — 43, 4. «Колос» (Ковалівка) — 36, 5. «Геліос» (Харків) — 35, 6. «Нафтовик-Укрнафта» (Охтирка) — 34, 7. «Черкаський Дніпро» (Черкаси) — 33, 8. «Арсенал-Київ» (Київ) — 30, 9. «Авангард» (Краматорськ) — 28, 10. «Оболонь-Бровар» (Київ) — 26, 11. «Полтава» — 26, 12. «Миколаїв» — 24, 13. «Буковина» (Чернівці) — 20, 14. «Ігулець» (Петрове) — 20, 15. «Гірник-Спорт» (Горішні Плавні) — 19, 16. «Суми» — 19, 17. «Скала» (Стрий) — 17, 18. «Тернопіль» — 11.

«Озерна» стала чемпіоном одразу
із першої спроби

АНДРІЙ ТИХИЙ, 097-636-12-34,
ANDRIY.TUKHYI@GMAIL.COM

Футзальна команда «Озерна» стала чемпіоном тернопільської Другої футзальної ліги. Заключний тур та нагородження чемпіонату відбулися 19 березня.

На відміну від Вищої ліги, де інтрига за чемпіонство зберігалася до останнього туру, у Другій лізі чемпіон був відомий завчасно. «Озерна» забезпечила собі золоті медалі ще за два тури до завершення змагань. Відтак інтрига зберігалася лише у визначенні срібного та бронзового призерів.

— На друге-третє місце у Другій лізі претендували «Інтеграл» та «Сокіл-Байківці», — каже голова комітету з міні-футболу та футзалу обласної Федерації футболу Дмитро Андрієшин. — «Інтеграл» випереджав суперника на бал. Оскільки

обидві команди в заключному турі здобули перемоги, то «Інтеграл» посів друге місце, а «Сокіл-Байківці» отримав бронзові нагороди чемпіонату.

Більшість команд Другої ліги лише у цьому сезоні спробували свої сили у Тернопільській футзальній лізі. Зокрема і чемпіон — «Озерна» — вперше брав участь у чемпіонаті.

— У складі «Озерної» виступають хлопці з однойменного містечка у Зборівському районі, — додає Дмитро Андрієшин. — Вони грають у чемпіонаті району, а минулого року вирішили спробувати свої сили у футзальній лізі. Як бачимо, недарма. Протягом усього чемпіонату переможці показували хорошу гру і не зазнали жодної поразки, лише двічі зігравши внічию.

Переможці та призери Другої футзальної ліги отримали Кубки,

АНДРІЙ ТИХИЙ

Радість переможців: капітан «Озерної» піднімає вгору чемпіонський кубок

медалі та грамоти. До слова, кращим бомбардиром сезону став Андрій Когут із команди «Заруддя», який забив 26 голів. Він отримав спеціальний приз.

ДОВІДКА

Підсумкова турнірна таблиця Тернопільської Другої футзальної ліги:

1. «Озерна» — 35 очок, 2. «Інтеграл» — 29, 3. «Сокіл-Байківці» — 28, 4. «Легион» — 22, 5. «Добрий Самарянин» — 22, 6. «Заруддя» — 21, 7. «Галичина» — 21, 8. «Тернопіль» — 18, 9. «Терно Кар» — 17, 10. Тернопільська міська рада — 16, 11. «Вега» — 10, 12. «Захід Меблі» — 9, 13. «Чумацький шлях» — 8, 14. «Стегниківці» — 1.

Футзальний сезон у Тернополі на цьому не завершився. Попереду — нагородження команд Першої і Третьої футзальних ліг, а також Кубка футзальної ліги.

1

2

3

4

5

***
– В яких органах найбільше паразитів?
– У державних.

***
Справжній чоловік має прокидатися з думкою: «О Боже мій, моєї дружині нічого одягнути...».

***
Один приятель телефонує до іншого:
– Від мене нарешті поїхала теща!
– Хто, хто поїхав? – недочуває той.
– Кажу за літерами: тигр, екзема, щука, акула!

***
Приходжу додому, а там стільки роботи: диван не лежаний, телевізор не дивлений, Інтернет не сиджений.

***
– Петре, навіщо ти пускаєш чутки про те, що в могилі твоєї тещі начебто закопаний скарб?
– А шоби їй і там спокою не було!

***
Чоловік випав зі свого балкону на десятому поверсі. На льоту думає:
– Якщо вихвию, покину пити, жінці зрадзувати не буду!
І це ж треба – пощастило: упав у м'яку глибоку кучугуру. Вибрався звідти, обтріпався й каже:
– Ха! Та тут летіти якихось п'ять секунд, а скільки

дурниць на думку спало.

***
До адвоката звертається клієнт із проханням узяти на себе ведення процесу розлучення.
– Чому ви хочете розійтися? – запитує адвокат.
– Я не в змозі більше це терпіти. Моя дружина має погану звичку лягати спати вранці.
– А що вона робить усю ніч?
– Чекає мене!

***
О третій годині ночі в квартирі лунає телефонний дзвінок:
– Алло, даруйте, я вас не розбудив?
– Звичайно, розбудили!
– Тоді вибачте. Я передзвоню вам вранці. А то ви зараз у поганому настрої...

***
Чоловік прийшов до адвоката.
– Хочу розлучитися з дружиною.
– А що сталося?
– Та вона щодня тягається по ресторанах і барах.
– Невже така п'яниця?
– Та ні, мене розшукує!

***
Влітає начальник в офіс і кричить:

– Я ж казав, щоб під час роботи ніхто не курил!
– А хто тут працює?

***
Робочий день поділяється на "до обіду" і "перед завершенням".

***
Дві хористки розмовляють за горням чаю:
– Ти знаєш, – каже одна, – коли директор запитав, скільки мені років, я так і не змогла пригадати, чи то мені двадцять, чи то двадцять один.
– Ну, і що ти йому відповіла?
– Я взяла середнє і сказала, що мені дев'ятнадцять.

***
Втмленим чоловік приходить додому і просить дружину:
– Хто б не телефонував, мене немає удома.
– Лунає дзвінок. Дружина бере слухавку.
– Чоловік удома!
– Я ж просив!
– Не сердься, коханий, телефонували не тобі.

***
– Кажуть, що для здоров'я корисно ходити босоніж.
– Так, дійсно. Коли я вранці прокидаюся у черевиках, у мене сильно болить голова.

***

ВІДПОВІДІ НА СКАНВОРД НАДРУКОВАНИЙ В «РІА ПЛЮС», № 11

***
– Мені вчора хотіли дати по пиці.
– Звідки ти знаєш?
– Бо дали.
– А чому тоді ти говориш, що хотіли?
– Не хотіли б – не дали.

***
Дружина купила машинку для стрижки собак. Не кусав лише чоловік. На ньому і тренувалася.

ТИЖНЕВИК «РІА ПЛЮС»

Свідчення про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «РІА плюс» №507-107 ПР, серія ТР, видане 10.08.2011 р. Державним комітетом телебачення і радіомовлення України. Засновник ТОВ «РІА Холдинг». Видавець з 2006 року - ТОВ «Видавництво «РІА»; адреса: 21032, м.Вінниця вул. Ширшова, 3а

Газета є членом «Української Мережі Оголошень».

Газета є членом Всеукраїнської Газетної Асоціації

Газета є членом асоціації видавців періодичної преси України.

Тижневик «РІА плюс» доставляють за передплатою підприємствам Тернопільщини та провідним підприємствам України.

Безкоштовне розповсюдження друкованого ЗМІ оплачено рекламодавцем. Рекламу позначається реєстраційним номером та друкується відмінним від основного шрифтом. Матеріали у рубриках «Новини компанії», «Шопінг», «Політична позиція» та «Прес-служби» публікуються на правах реклами. Редакція не завжди поділяє думки авторів та не несе відповідальності за тексти реклами й оголошень. Передрук матеріалів – тільки з дозволу редакції. Буквосполучення **РІА, РІА, РІА** (а також у сполученні з будь-якими словами та висловами), графічні зображення вказаного, заборонені для копіювання згідно з авторськими правами.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ

м. Тернопіль, вул. Дубовецька, 16
(колишній будинок офіцерів). Працюємо 9.00-18.00.
Поштова адреса: 46001, м. Тернопіль, вул. Дубовецька 16.
Телефони редакції: (0352) 43-00-50, 43-00-56
Телефони кур'єрської служби та передплати: (0352) 43-00-50, 43-00-56
«РІА плюс» в Інтернеті: <http://20minut.ua>

ПРАВИЛА ПОДАЧІ ОГЛОШЕНЬ ЧИТАЙТЕ НА 3-й СТОР. БЛОКУ «РОБОТА»

Інформація для публікації надається інформаційним агентством ТОВ «Видавництво «РІА»; код ЄДРПОУ 34095069; адреса: 21032, м.Вінниця вул. Ширшова, 3а; свідчення про державну реєстрацію інформаційного агентства як суб'єкта інформаційної діяльності серії КВ №.194-57Р від 12.08.2009 р

Головний редактор: Ірина Прокопенко, 098-287-08-70.
Коректура: Ірина Чубата.
Відділ реклами: 43-00-50.
Відділ кур'єрської служби та передплати: Лілія Павлишин, 095-837-87-14.
Відділ оголошень: 098-477-12-70

Номер набраний та зверстаний комп'ютерним центром РІА.

Віддруковано в друкарні «Прес Корпорейшн Лімітед», м. Вінниця, вул. Чехова, 12а, тел. 0-432-55-63-97.

Тираж **27541** примірників. Зам. № **171211**

БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ
ексклюзивної рекламної агенції

ТОВ «РІА МЕДІА»: р/р 26002012027968 код ЄДРПОУ – 40914460 в ПАТ «УкрСоцбанк», м. Вінниця, МФО 300023, свід. про реєстр. плат. ПДВ № 1602084500053. Інд. податк. номер 409144602081.

Передплатний індекс **22196**

Школа з букварем для депутатів

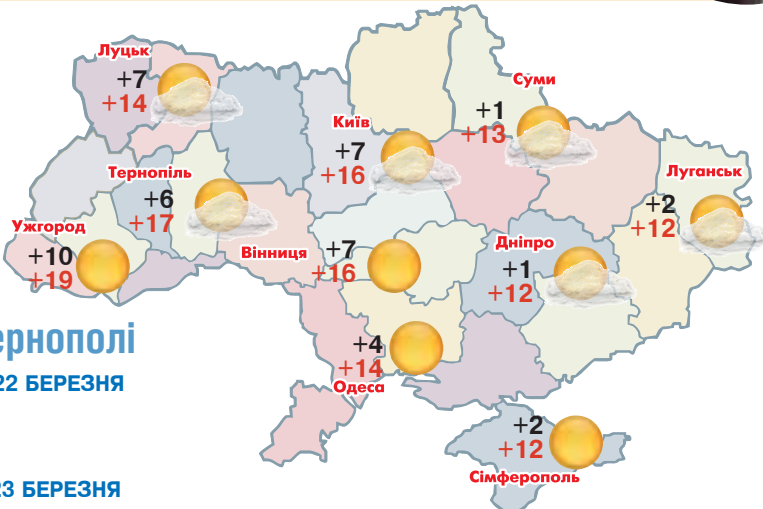
«RIA плюс» продовжує цикл публікацій про тернопільські школи. У наступному номері напишемо про цікавинки тернопільської спеціалізованої школи №5.

Читайте у №13 «RIA плюс» від 29 березня

СПОНСОР ПРОГНОЗУ ПОГОДИ

Погода у Тернополі

	СЕРЕДА, 22 БЕРЕЗНЯ	+6°C +17°C
	ЧЕТВЕР, 23 БЕРЕЗНЯ	+7°C +13°C
	П'ЯТНИЦЯ, 24 БЕРЕЗНЯ	+7°C +12°C
	СУБОТА, 25 БЕРЕЗНЯ	+4°C +7°C
	НЕДІЛЯ, 26 БЕРЕЗНЯ	+4°C +6°C

Склад
МЕБЛІВ та МАТРАЦІВ
ШАФИ-КУПЕ
www.nashi-mebli.com.ua
НАШІ МЕБЛІ вул. Живова, 41 (навпроти автовокзалу) (096) 276-14-40

RIA Miss 2017

Умови конкурсу дивіться на сайті
miss.MoeMisto.ua
Детальніше за тел. 43-00-50

Партнери:

NAOMI
центр естетичної косметології

Spic
Салон краси та моди

Переможниця конкурсу «Miss RIA 2016»
Аліна Олійник

Відома за кордоном
ЯСНОВИДИЦЯ ОЛЕНА
учасниця «Битви екстрасенсів»
ДОПОМОЖЕ:

- у бізнесі та коханні
- позбутися безробіття
- вдало вийти заміж
- поверне чоловіка дружині
- поставить захист на все життя
- вилис на віск та олово
- допоможе вашим дітям у складних ситуаціях

Знімаю вінок безшлюбності з неодружених.
Позбудетеся самотності вже в цьому році!
тел. (096) 555-02-19. Прийом за записом

Stimex
engineering group
Тов Стімекс Інженерінг Груп

ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ:

ПАРОКОНДЕНСАТНИХ СИСТЕМ, ПРОМИСЛОВОЇ ФІЛЬТРАЦІЇ
ІННОВАЦІЙНУ ШЛАНГОВУ АРМАТУРУ

підбір обладнання, енергоаудит, шефмонтаж, ціни від виробника

+38 0536 700 857, (067) 914 01 99 stimexeng.com

СТУДМІС THEY 2017

22 / березня / 17.00 год

За підтримки ректора THEY А.І. Кривоногова

ЕКОЛОГІЧНИЙ ПАРТНЕР
FERRIZO
САЛОН ШКИРИ ТА ХУТРА

my Apple style

ПОДОЛЯНИ

Гороскоп

- ОВЕН**
Тиждень сприятливий для рішучих дій. Перевірте наміри ділових партнерів, але будьте обережні, щоб не потрапити у пастку. У п'ятницю та суботу влашуйте генеральне прибирання.
- ТЕЛЕЦЬ**
Розраховувати на свої сили — не завжди мудре рішення. Середя пораду перспективними пропозиціями в особистому житті. У суботу будуть вдалими поїздки за місто, зустрічі з друзями.
- БЛИЗНЮКИ**
Час починати нові проекти. Буде шанс добре зарекомендувати себе перед начальством. Можете заручитися підтримкою оточуючих. Вихідні вдалі для початку ремонту.

- РАК**
Сконцентруйтеся перед вирішальним стрибком. Обходьте небезпечні місця, не привертайте до себе зайвої уваги. Будуть знайомства з цікавими людьми. Приділяйте увагу дітям.
- ЛЕВ**
Проявіть обережність, не кажіть зайвого, спілкуючись з колегами. У середу потрібна миттєва реакція і вміння швидко приймати рішення. У четвер вас порадує хороші новини.
- ДІВА**
Займіться обов'язковими справами, решту відкладіть. Не критикуйте і не обговорюйте дії керівництва. У четвер не ігноруйте дружніх порад. Головне — нікого не образити.

- ТЕРЕЗИ**
Рациональність і вміння стримувати свої емоції дозволять вам розкрити свій потенціал. Надійде багато цікавих пропозицій щодо роботи, не поспішайте з прийняттям рішень.
- СКОРПІОН**
Не міняйте звичний спосіб життя. Більше гуляйте, спілкуйтеся з близькими. На роботі робіть тільки необхідне. Наведіть лад у документах, щоб уникнути неприємностей.
- СТРІЛЕЦЬ**
Будете багато спілкуватися. Найкращою прикрасою вам буде скромність, це дозволить уникнути недоліків у роботі. У другій половині тижня будьте готовим до компромісів.

- КОЗЕРІГ**
Робота дозволить вам добитися успіху. Не варто намагатися вирішувати кілька справ одночасно. Не поспішайте і зробіть усе якісно, відклавши другорядне на потім.
- ВОДОЛІЙ**
Перша половина тижня вдала для реалізації планів та досягнення цілей. У другій половині не плануйте важливих зустрічей. Враження будуть оманливими, мова — брехливою.
- РИБИ**
У всьому дотримуйтеся золоті середини. Не квапте події, і все буде якнайкраще. У середу завершіть старе. Неділю проведіть удома, щоб не пропустити хороші новини від близьких.

КВАРТИРИ

ПОДОБОВО

ПОМІСЯЧНО

(096) 00-777-00